

סדר חנוכת הבית

מאת:

רבי חיים יוסף דוד אזולאי – חיד"א

בספרו "תורת שלמים"

סדר חנוכת הבית

שסדר הרב הגאון חיד"א ז"ל בספרו תורת השלמים
יעמוד בפתח הבית ויאמר פסוקים אלו

ברוך אתה בבואך (ויכוין ר"ת באב וכחו להצלחה) ויהי ה'
את יוסף ויהי איש מצליח: ויהי דוד לכל דרכיו משכיל
וה' עמו: ויהי נועם וגו'. אנא בכח וכו'. והנה אנחנו
מאלמים אלומים בתוך השדה והנה קמה (ויכוין בשם
הק"מ) אלומתי וגם נצבה. והנה תסובינה אלומותיכם
ותשתחוינה לאלומתי:

יוזי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו. מלך רחום וחנון
שיתמלא רחמים עלינו, וברוב רחמיו ובזכות שמות הקדושים
היוצאים מפסוקים אלו, תצליחנו לנו ולכל זרעינו בבית זה בכלל
ובפרט, ונהיה כלנו מוצלחים ומבורכים בכל מכל כל, ותצילנו
מעין הרע, ומכל חטא, ומכל חולי, ומכל צרה, ויהיו בתינו בכל מקום
בתים מלאים כל טוב, מוצלחים ומבורכים לנו ולזרעינו, אנס"ו.

יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך: הראנו ה' חסדך
וישעך תתן לנו: ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך
אשירה לה' כי גמל עלי: הנה אל ישועתי אבטח ולא
אפחד, כי עוזי וזמרת יה ה' ויהי לי לישועה:

יתן צדקה ויכוין שיהיה הבית מוצלח בכל.

לימוד לחנוכת הבית

ברכות ט' פרקים, יום טוב ה' פרקים, תמיד ז' פרקים
(ויכוין שמנין פרקים אלו הם כ"א כמספר שם אהיה)
יקראו משניות ברכות, יום-טוב, תמיד ר"ת בית.

מסכת ברכות

מאימתי קורין את שמע בערבית, משעה
שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן,
עד סוף האשמורה הראשונה, דברי רבי
אליעזר. וחכמים אומרים, עד תצות רבן

גַּמְלִיאל אומר, עַד שִׁיעָלָה עֲמוּד הַשָּׁחַר.
מַעֲשֵׂה שָׁבָאוּ בָּנָיו מִבֵּית הַמִּשְׁתָּה, אָמְרוּ לוֹ,
לֹא קָרִינוּ אֶת שְׁמֵעַ. אָמַר לָהֶם, אִם לֹא עָלָה
עֲמוּד הַשָּׁחַר, חִיבִין אַתֶּם לְקָרוֹת. וְלֹא זֶה
בְּלִבָּד, אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמִים עַד הַצּוֹת,
מִצּוֹתֵן עַד שִׁיעָלָה עֲמוּד הַשָּׁחַר. הֶקְטֵר הַלְּבָבִים
וְאִבְרִים. מִצּוֹתֵן עַד שִׁיעָלָה עֲמוּד הַשָּׁחַר.
וְכֹל הַנֶּאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד, מִצּוֹתֵן עַד שִׁיעָלָה
עֲמוּד הַשָּׁחַר. אִם כֵּן, לָמָּה אָמְרוּ חֲכָמִים
עַד הַצּוֹת, כִּדִּי לְהִרְחִיק אֶת הָאָדָם מִן הָעֲבָרָה:
בְּמַאי מְתִי קוֹרִין אֶת שְׁמֵעַ בַּשָּׁחַרִית, מִשִּׁכִּיר
בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אומר, בֵּין
תְּכֵלֶת לְכֹרֶתִי. (וְגוֹמְרָה) עַד הַנֶּץ הַחֲמָה. רַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ אומר, עַד שְׁלֹשׁ שָׁעוֹת, שְׁכֵן דֶּרֶךְ
בְּנֵי מַלְכִים לְעֲמוּד בְּשֹׁלֹשׁ שָׁעוֹת. הַקּוֹרֵא
מִכָּאן וְאֵילָף, לֹא הִפְסִיד, כְּאָדָם הַקּוֹרֵא בַתּוֹרָה:
בֵּית שְׁמַאי אומרים, בְּעֶרְבֵי, כָּל אָדָם יֵטוּ
וְיִקְרְאוּ, וּבִבְקֵר יַעֲמֶדוּ, שֶׁנֶּאֱמַר וּבְשֹׁכְבֶךָ
וּבִקּוּמֶךָ. וּבֵית הַלֵּל אומרים, כָּל אָדָם קוֹרֵא
כְּדֶרֶכּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר וּבְלִכְתֹּךָ בְּדֶרֶךְ. אִם כֵּן, לָמָּה
נֶאֱמַר וּבְשֹׁכְבֶךָ וּבִקּוּמֶךָ, בְּשָׁעָה שֶׁבְנֵי אָדָם
שׁוֹכְבִים וּבְשָׁעָה שֶׁבְנֵי אָדָם עוֹמְדִים. אָמַר רַבִּי
טַרְפוֹן, אֲנִי הֵיטִי בָּא בְּדֶרֶךְ, וְהֵטִי לְקָרוֹת.

כְּדַבְרֵי בַּיִת שְׁמַאי, וְסַכַּנְתִּי בְּעֲצָמֵי מִפְּנֵי
הַלְּסֻטִים. אָמְרוּ לוֹ, כְּדֵי הָיִתָּ לְחֹב בְּעֲצָמֶיךָ,
שְׁעֵבֶרְתָּ עַל דְּבַרֵי בַּיִת הַלֵּל: י בַּשַּׁחַר מְבָרַךְ
שְׁתֵּימָּה לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעָרֵב שְׁתֵּימָּה
לְפָנֶיהָ וְשְׁתֵּימָּה לְאַחֲרֶיהָ. אַחַת אַרוּכָה, וְאַחַת
קְצָרָה. מְקוֹם שֶׁאָמְרוּ לְהֵאָרִיף, אֵינוֹ רֵשַׁאי
לְקַצֵּר. לְקַצֵּר, אֵינוֹ רֵשַׁאי לְהֵאָרִיף. לְחַתּוֹם,
אֵינוֹ רֵשַׁאי שֶׁלֹּא לְחַתּוֹם. וְשֶׁלֹּא לְחַתּוֹם, אֵינוֹ
רֵשַׁאי לְחַתּוֹם: י מְזַכֵּירִין יְצִיאַת מִצְרַיִם
בְּלֵילוֹת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, הָרִי
אֲנִי כְּבֵן שִׁבְעִים שָׁנָה, וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֹּאמַר
יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּלֵילוֹת, עַד שֶׁדָּרָשָׁה בֶּן זֹמָא,
שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ. יְמֵי חַיֶּיךָ, הַיְמִים. כֹּל
יְמֵי חַיֶּיךָ, הַלֵּילוֹת. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, יְמֵי חַיֶּיךָ,
הָעוֹלָם הַזֶּה. כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ, לְהֵבִיא לַיְמוֹת
הַמְּשִׁיחַ:

פירק ב הָיָה קוֹרָא בַּתּוֹרָה וְהִגִּיעַ זְמַן הַמְּקָרָא, אָם
כֵּן לְבוֹ, יָצָא. וְאִם לָאוּ, לֹא יָצָא. בַּפְּרָקִים
שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַקְּבוּד וּמִשִּׁיב, וּבְאֶמְצַע שׁוֹאֵל
מִפְּנֵי הַיְרָאָה וּמִשִּׁיב, דְּבַרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּאֶמְצַע שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַיְרָאָה
וּמִשִּׁיב מִפְּנֵי הַקְּבוּד, בַּפְּרָקִים שׁוֹאֵל מִפְּנֵי

הַכָּבוֹד וּמֵשִׁיב שָׁלוֹם לְכָל אָדָם: בֵּי אֵלֹהֵינוּ
בֵּין הַפְּרָקִים, בֵּין בְּרָכָה וְרֵאשׁוּנָה לְשִׁנְיָה, בֵּין
שִׁנְיָה לְשִׁמְעַי, וּבֵין שְׁמַע לְוַהֲיָה אִם שְׁמַע,
בֵּין וַהֲיָה אִם שְׁמַע לְוַיֵּאמֶר. בֵּין וַיֵּאמֶר לְאַמֶּת
וַיֵּצֵיב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בֵּין וַיֵּאמֶר לְאַמֶּת
וַיֵּצֵיב לֹא יִפְסִיק. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְתָּה,
לָמָּה קִדְמָה שְׁמַע לְוַהֲיָה אִם שְׁמַע, (אֵלֶּיךָ)
כִּי שִׁיבָל עָלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם תְּחַלֵּה
וְאַחַר כֵּן יִקְבֹּל עָלָיו עַל מִצְוֹת. וַהֲיָה אִם
שְׁמַע לְוַיֵּאמֶר, שְׁוַהֲיָה אִם שְׁמַע נוֹהֵג בַּיּוֹם
וּבַלַּיְלָה, וַיֵּאמֶר אֵינוֹ נוֹהֵג אֵלֶּיךָ בַּיּוֹם (בְּלַבָּד):
יִקְוֶה אֶת שְׁמַע וְלֹא הַשְּׁמִיעַ לְאַזְנוֹ, יֵצֵא.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, לֹא יֵצֵא קָרָא וְלֹא דִקְדֵק
בְּאוֹתֵיּוֹתֶיהָ, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר יֵצֵא. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר לֹא יֵצֵא. הַקּוֹרָא לְמַפְרַע, לֹא יֵצֵא. קָרָא
וְטָעָה, יִחְזוֹר לְמָקוֹם שֶׁטָּעָה: יִהְיֶה מִנִּין קוֹרֵין
בְּרֵאשִׁי הָאֵילָן אוֹ בְּרֵאשִׁי הַגְּדֵבָה, מֵהַ שְּׂאִינָן
בְּשְׂאִינָן לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּתַפְלָה: יִתְחַנֵּן פְּטוֹר
מִקְרִיאַת שְׁמַע (בַּלַּיְלָה הָרֵאשׁוֹן) עַד מוֹצְאֵי
שַׁבָּת, אִם לֹא עָשָׂה מְעַשָּׂה. מְעַשָּׂה בְּרֵבֶן
גְּמִלְיָאֵל שֶׁקָּרָא בַּלַּיְלָה הָרֵאשׁוֹן שְׁבָשָׂא. אָמַר
לוֹ תְלַמִּידָיו, לֹא לְמַדְתְּנוּ רַבֵּנוּ שְׁחַתְּנוּ פְּטוֹר
מִקְרִיאַת שְׁמַע בַּלַּיְלָה הָרֵאשׁוֹן. אָמַר לָהֶם.

אֵינִי שׁוֹמֵעַ לָכֶם לְבַטֵּל מִמֶּנִּי מַלְכוּת שָׁמַיִם
אֶפְלוּ שְׁעָה אַחַת: יְרַחֵץ לַיְלָה הָרִאשׁוֹן שְׁמִתָּהּ
אֲשַׁתּוּ. אָמְרוּ לוֹ תִלְמִידָיו, לֹא לַמִּדְתָּנוּ רַבְּנוּ,
שְׁאַבֵּל אָסוּר לְרַחוּץ. אָמַר לָהֶם, אֵינִי כִשְׂאֵר
כָּל אָדָם, אֶסְטַגִּים אָנִי: י וְכִשְׁמִת טָבִי עֲבָדוֹ,
קִבֵּל עָלָיו תְּנַחֲוּמִין. אָמְרוּ לוֹ תִלְמִידָיו, לֹא
לַמִּדְתָּנוּ רַבְּנוּ, שְׁאִין מְקַבְּלִין תְּנַחֲוּמִין עַל
הָעֲבָדִים. אָמַר לָהֶם אֵין טָבִי עֲבָדִי כִשְׂאֵר
כָּל הָעֲבָדִים, כָּשֵׁר הָיָה: " חֲתָן, אִם רָצָה
לְקָרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע לַיְלָה הָרִאשׁוֹן, קוֹרֵא,
בְּבֶן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, לֹא כָּל הָרוֹצֵה
לְטוֹל אֶת הַשֵּׁם יְטוֹל:

פֶּטוּר מִי שְׁמִתּוֹ מוֹטֵל לְפָנָיו, פֶּטוּר מִקְרִיאַת
שְׁמַע (וּמִן הַתְּפִלָּה) וּמִן הַתְּפִלִּין.
נוֹשְׂאֵי הַמָּטָה וְחַלּוּפֵיהֶן וְחַלּוּפֵי חַלּוּפֵיהֶן, אֶת
שְׁלֵפְנֵי הַמָּטָה וְאֶת שְׁלֵאֲחַר הַמָּטָה, אֶת שְׁלֵמָטָה
צָרָף בָּהֶן, פֶּטוּרִים. וְאֶת שְׁאִין לַמָּטָה צָרָף בָּהֶן,
חִיבִין. אֵלוֹ וְאֵלוֹ פֶּטוּרִין מִן הַתְּפִלָּה: כִּי קָבְרוּ
אֶת הַמֵּת וְחִזְרוּ, אִם יְכוֹלִין לְהַתְּחִיל וְלִגְמֹר
עַד שֶׁלֹּא יִגִּיעוּ לְשׁוּרָה, יִתְחִילוּ. וְאִם לֹא, לֹא
יִתְחִילוּ. הָעוֹמְדִים בַּשׁוּרָה הַפְּנִימִים פֶּטוּרִין,
וְהַחִיצוֹנִים חִיבִין: י נָשִׁים וְעֲבָדִים וְקַטְנִים
פֶּטוּרִין מִקְרִיאַת שְׁמַע וּמִן הַתְּפִלִּין, וְסִיבִין

בַּתְּפִלָּה וּבַמְזוֹזָה וּבַבְּרַכּוֹת הַמְּזוֹזִין: י בַּעַל קָרִי
 מְהֵרָה בְּלִבּוֹ וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ לֹא לְפָנָיִךָ וְלֹא
 לְאַחֲרָיִךָ. וְעַל הַמְּזוֹזִין מְבָרֵךְ לְאַחֲרָיו וְאֵינוֹ
 מְבָרֵךְ לְפָנָיו. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, מְבָרֵךְ לְפָנָיִךָ
 וְלְאַחֲרָיִךָ: הִיא עוֹמֵד בַּתְּפִלָּה, וְנוֹכַח לְשֵׁהוּא
 בַּעַל קָרִי, לֹא יִפְסִיק, אֶלָּא יִקְצֹר. יָרַד לְטָבוֹל,
 אִם יָכוֹל לְעֵלוֹת וּלְהִתְכַפֵּסוֹת וּלְקָרוֹת עַד שֶׁלֹּא
 תִּגַּץ הַחֲמָה, יַעֲלֶה וְיִתְכַפֵּס וְיִקְרָא. וְאִם לֹא,
 יִתְכַפֵּס בַּמַּיִם וְיִקְרָא. אֲבָל לֹא יִתְכַפֵּס, לֹא
 בַּמַּיִם הַרְעִים וְלֹא בַּמַּיִם הַמְּשֻׁרָה, עַד שֶׁיִּטִּיל
 לְתוֹכָן מַיִם. וְכַמָּה יִרְחִיק מֵהֶם וּמִן הַצּוֹאֵה,
 אַרְבַּע אַמּוֹת: י זָב שֶׁרָאָה קָרִי, וְנָדָה שֶׁפָּלְטָה
 שֶׁכָּבַת זָרַע, וְהִמְשִׁמְשֵׁת שֶׁרָאָתָה נָדָה, צָרִיכִין
 טְבִילָה, וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר:

פירוש תפילת השחר, עד קצות. רבי יהודה
 אומר, עד ארבע שעות. תפילת המנחה,
 עד הערב. רבי יהודה אומר עד פלג המנחה.
 תפילת הערב, אין לה קבע. ושל מוספין, כל
 היום. (רבי יהודה אומר, עד שבע שעות):
 רבי נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו
 לבית המדרש וביציאתו תפילה קצרה. אמרו
 לו, מה מקום לתפילה זו. אמר להם, בכניסתי
 אני מתפלל שלא תארע תקלה על ידי.

וּבִי־צִי־אֶתִי אָנִי נוֹתֵן הוֹדָיָה עַל חֶלְקִי : י רַבֵּן
 גַּמְלִיָאֵל אוֹמֵר, בְּכָל יוֹם מִתְפַּלֵּל אָדָם שְׁמוֹנָה
 עָשָׂרָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, מֵעֵין שְׁמוֹנָה
 עָשָׂרָה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אִם שָׁגוּרָה תִּפְלֵתוּ
 בְּפִיו, יִתְפַּלֵּל שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה. וְאִם לֹא, מֵעֵין
 שְׁמוֹנָה עָשָׂרָה : י רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, הָעוֹשֶׂה
 תִּפְלֵתוֹ קִבֵּעַ, אֵין תִּפְלֵתוֹ תַּחְנוּגִים. רַבִּי
 יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, הַמְהִלֵךְ בְּמָקוֹם סַכָּנָה, מִתְפַּלֵּל
 תִּפְלָה קְצָרָה, אוֹמֵר, הוֹשֵׁעַ הַשֵּׁם אֶת עַמֶּךָ
 אֶת שְׂאֲרֵי יִשְׂרָאֵל. בְּכָל פְּרָשַׁת הָעֵבוֹר, יִהְיוּ
 צֹרְכֵיהֶם לְפָנָיִךָ. בָּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה :
 ה הָיָה רוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר, יֵרֵד. וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל
 לְיֵרֵד, יַחְזִיר אֶת פָּנָיו. וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לְהַחְזִיר
 אֶת פָּנָיו, יִכּוֹן אֶת לְבוֹ כֹּנֶגֶד בַּיִת קֹדֶשׁ
 הַקְּדוּשִׁים : י הָיָה יוֹשֵׁב בְּסַפִּינָה אוּ בְקָרוֹן אוּ
 בְּאַסְדָּה, יִכּוֹן אֶת לְבוֹ כֹּנֶגֶד בַּיִת קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים :
 י רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר, אֵין תִּפְלֵת
 הַמוֹסְפִין אֶלָּא בְּחֵבֶר עִיר. וְחַכָּמִים אוֹמְרִים,
 בְּחֵבֶר עִיר וְשֵׁלָא בְּחֵבֶר עִיר. רַבִּי יְהוּדָה
 אוֹמֵר מִשְׁמוֹ, כָּל מָקוֹם שֵׁשׁ חֲבֵר עִיר, הִיחִיד

פֶּטוֹר מִתְפִּלַּת הַמוֹסְפִין :

פֶּרֶק ה' אֵין עוֹמְדִין לְהִתְפַּלֵּל אֶלָּא מִתּוֹךְ כַּבֵּד

ראש. חסידים הראשונים היו שוהים שעה
 אחת ומתפללים כְּדִי שִׁכְוֹנוּ אֶת לְבָבם
 לְמָקוֹם אֲפֵלֵו הַמֶּלֶךְ שׁוֹאֵל בְּשִׁלּוּמוֹ, לֹא
 יִשְׁיָבוּ. וְאֲפֵלֵו נָחַשׁ כָּרוֹךְ עַל עַקְבוֹ, לֹא
 יִפְסִיק: ^ב מִזְכִּירִין גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים בְּתַחֲתֵית
 הַמַּתִּים, וְשׁוֹאֲלִין הַגְּשָׁמִים בְּבִרְכַת הַשָּׁנִים,
 וְהַבְּדִלָה בְּחֻנֵּן הַדָּעַת. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר,
 אוֹמְרָה בְּרָכָה רַבִּיעִית בְּפָנֵי עֲצֻמָּה, רַבִּי
 אֶלְיָעֵזֶר אוֹמֵר, בְּהוֹדָאָה: ^ג הָאוֹמֵר, עַל קֵן
 צָפוֹר יִגִּיעוּ רַחֲמֵיהָ, וְעַל טוֹב יִזְכֵּר שְׁמָהּ,
 מוֹדִים מוֹדִים, מִשְׁתַּקֵּין אוֹתוֹ. הָעוֹבֵר לְפָנֵי
 הַתִּיבָה וְטָעָה, יַעֲבוֹר אַחַר תַּחֲתִיו, וְלֹא יִהְיֶה
 סָרְבֵן בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. וּמִנֵּין הוּא מִתְחִיל, מִתְחִילֵת
 הַבְּרָכָה שְׁטָעָה בָּהּ: ^ד הָעוֹבֵר לְפָנֵי הַתִּיבָה,
 לֹא יַעֲנֶה אַחַר הַכֹּהֲנִים אָמֵן, מִפְּנֵי הַטְּרוּף.
 וְאִם אֵין שָׁם כֹּהֵן אֶלָּא הוּא, לֹא יִשָּׂא אֶת
 כַּפָּיו. וְאִם הַבְּטָחָתוֹ שֶׁהוּא נוֹשֵׂא אֶת כַּפָּיו
 וְחוֹזֵר לְתַפִּלָּתוֹ, רַשָּׁאי: ^ה הַמִּתְפַּלֵּל וְטָעָה,
 סִימֵן רַע לוֹ. וְאִם שְׁלִיחַ צְבוּר הוּא, סִימֵן רַע
 לְשׁוֹלְחָיו, מִפְּנֵי שֶׁשְׁלוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ.
 אָמְרוּ עֲלָיו עַל רַבִּי חֲנִינָא בֶן הוֹסָא, שֶׁהָיָה
 מִתְפַּלֵּל עַל הַחוֹלִים וְאוֹמֵר, זֶה הִי וְזֶה מֵת.
 אָמְרוּ לוֹ, מִנֵּין אַתָּה יוֹדֵעַ. אָמַר לָהֶם, אִם

שְׂגוּרָה תִּפְלְתִי בְּפִי, יוֹדַע אֲנִי שֶׁהוּא מְקוּבָּל.
 וְאִם לֹא, יוֹדַע אֲנִי שֶׁהוּא מְטָרָף:
 פֶּסֶק 1 פִּיֶּצֵד מְבָרְכִין עַל הַפְּרוֹת. עַל פְּרוֹת
 הָאֵילָן אוֹמֵר, בּוֹרָא פְּרֵי הָעֵץ, חוּץ מִן
 הַיֵּין, שֶׁעַל הַיֵּין אוֹמֵר, בּוֹרָא פְּרֵי הַגֶּפֶן. וְעַל
 פְּרוֹת הָאֶרֶץ אוֹמֵר, בּוֹרָא פְּרֵי הָאֲדָמָה, חוּץ
 מִן הַפֶּת, שֶׁעַל הַפֶּת הוּא אוֹמֵר, הַמוֹצֵיא לָחֶם
 מִן הָאֶרֶץ. וְעַל הַיְרֻקוֹת אוֹמֵר, בּוֹרָא פְּרֵי
 הָאֲדָמָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בּוֹרָא מִיְּגֵי דְשָׂאִים:
 בְּבֵרַךְ עַל פְּרוֹת הָאֵילָן בּוֹרָא פְּרֵי הָאֲדָמָה,
 יֵצֵא. וְעַל פְּרוֹת הָאֶרֶץ בּוֹרָא פְּרֵי הָעֵץ, לֹא
 יֵצֵא. עַל כּוֹסִים אִם אָמַר שֶׁהֵלֵל נִהְיָה, יֵצֵא:
 עַל דְּבַר שְׂאִין גְּדוּלוֹ מִן הָאֶרֶץ, אוֹמֵר שֶׁהֵלֵל.
 עַל הַחֶמֶץ וְעַל הַנוֹבְלוֹת וְעַל הַגּוֹבָאִי, אוֹמֵר
 שֶׁהֵלֵל (עַל הַחֶלֶב וְעַל הַגְּבִינָה וְעַל הַבִּיצִים,
 אוֹמֵר שֶׁהֵלֵל). רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כֹּל שֶׁהוּא
 מִן קָלָה, אִין מְבָרְכִין עֲלָיו: י הָיָה לְפָנָיו
 מִיְּגֵי הַרְבֵּה, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם יֵשׁ
 בְּיָגִיהֶם מִמֵּין שְׂבֻעָה, מְבָרַךְ עֲלָיו. וְחֻכְמִים
 אוֹמְרִים, מְבָרַךְ עַל אֵינָה מֵהֵן שִׁירָצָה: י בְּרַךְ
 עַל הַיֵּין שֶׁלְּפָנֵי הַמְּזוֹן, פֶּטֶר אֶת הַיֵּין שֶׁלְּאַחַר
 הַמְּזוֹן. בְּרַךְ עַל הַפְּרֻסָּת שֶׁלְּפָנֵי הַמְּזוֹן, פֶּטֶר
 אֶת הַפְּרֻסָּת שֶׁלְּאַחַר הַמְּזוֹן. בְּרַךְ עַל הַפֶּת,

פטר את הפרפרת. על הפרפרת, לא פטר את הפת. בית שמאי אומרים, אף לא מעשה קדרה: ו הו' יושבין (לאכול), כל אחד ואחד מברך לעצמו. הסבו, אחד מברך לכולן. בא להם יין בתוך המזון, כל אחד ואחד מברך לעצמו, לאחר המזון, אחד מברך לכולם. והוא אומר על המוגמר, אף על פי שאין מביאין את המוגמר אלא לאחר הסעודה: והביאו לפניו מלים בתחלה ופת עמו, מברך על המלים ופטר את הפת, שהפת טפלה לו. זה הכלל כל שהוא עקר ועמו טפלה, מברך על העקר ופטר את הטפלה: "אכל תאנים ענבים ורמונים, מברך אחריהן שלש ברכות, דברי רבן גמליאל, וחכמים אומרים, ברכה אחת (מעין שלש). רבי עקיבא אומר, אפילו אכל שלק והוא מזונו, מברך אחריו שלש ברכות. השוטה מים לצמא, אומר שהכל נהיה בדברו. רבי טרפון אומר, בורא נפשות רבות:

פרק י שלשה שאכלו כאחד, חיבין לזמן. אכל דמאי, ומעשר ראשון שנטלה תרומתו, ומעשר שני והקדש שנפדו, והשמש שאכל בזית, והכותי, מזמנין עליהם. אבל אכל טבל,

וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שְׁלֹא נִטְלָה תְרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר
 שֵׁנִי וְהַקֵּדֶשׁ שְׁלֹא נִפְדוּ, וְהַשְּׂמֶשׁ שְׁאֵכֶל פְּחוֹת
 מִכַּזֵּיִת, וְהַזְּכָרִי, אֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם: י גָּשִׁים
 וְעַבְדִּים וְקַטְנִים, אֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם. עַד כַּמָּה
 מְזַמְּנִין, עַד כַּזֵּיִת. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, עַד
 כַּכֵּזֶה: י כִּי־עַד מְזַמְּנִין, בְּשִׁלְשָׁה, אֹמֵר נְבָרֵךְ.
 בְּשִׁלְשָׁה וְהוּא, אֹמֵר בָּרְכוּ. בְּעֶשְׂרָה, אֹמֵר
 נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ. בְּעֶשְׂרָה וְהוּא, אֹמֵר בָּרְכוּ.
 אֶחָד עֶשְׂרָה, וְאֶחָד עֶשְׂרָה רַבּוּא. בְּמֵאָה, אֹמֵר
 נְבָרֵךְ לֵי אֱלֹהֵינוּ. בְּמֵאָה וְהוּא, אֹמֵר בָּרְכוּ.
 בְּאַלְפֵי, אֹמֵר נְבָרֵךְ לֵי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.
 בְּאַלְפֵי וְהוּא, אֹמֵר בָּרְכוּ. בְּרַבּוּא אֹמֵר נְבָרֵךְ
 לֵי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת
 יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים עַל הַמָּזוֹן שְׂאֵכֶלנוּ. בְּרַבּוּא
 וְהוּא, אֹמֵר בָּרְכוּ. כְּעֶנְיָן שֶׁהוּא מְבָרֵךְ, כִּי
 עוֹנֵין אַחֲרָיו, בָּרוּךְ יי אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים עַל הַמָּזוֹן
 שְׂאֵכֶלנוּ. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אֹמֵר, לְפִי רַב
 הַקֵּהֶל הֵן מְבָרְכִין, שֶׁנֶּאֱמַר, בְּמַקְהֵלוֹת בָּרְכוּ
 אֱלֹהִים, יי מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא,
 מַה מְצִינוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֶחָד מְרוּבִין וְאֶחָד
 מוֹעֲטִין אֹמֵר בָּרְכוּ אֶת יי. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל
 אֹמֵר, בָּרְכוּ אֶת יי הַמְּבֹרָךְ: י שְׁלֹשָׁה שְׂאֵכֶלוּ

כְּאַחַד, אֵינָן רִשְׁאִין לְחַלֵּק. וְכֵן אַרְבָּעָה, וְכֵן
חֲמִשָּׁה. שֵׁשָׁה, גְּחֻלָּקִין, עַד עֶשְׂרֵה. וְעֶשְׂרֵה,
אֵינָן גְּחֻלָּקִין, עַד שִׁשִּׁיּוֹ עֶשְׂרִים: הַשְּׁתֵי חֲבוּרוֹת
שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד, בְּזִמְן שֶׁמְקַצְתָּן
רוֹאִין אֵלּוֹ אֶת אֵלּוֹ, הֲרִי אֵלּוֹ מִצְטָרְפִין לְזִמּוֹן.
וְאִם לֹא, אֵלּוֹ מְזִמְנִין לְעֶצְמָן, וְאֵלּוֹ מְזִמְנִין
לְעֶצְמָן. אֵין מְבָרְכִין עַל הַיַּיִן, עַד שִׁתֵּן לְתוֹכוֹ
מַיִם, דְּבָרֵי רַבִּי אֶלְיָעֶזֶר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים,
מְבָרְכִין:

פּרָק ח אֵלּוֹ דְּבָרִים שְׁבִין בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל
בְּסֵעוּדָה. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, מְבָרַךְ עַל
הַיּוֹם וְאַחַר כֶּף מְבָרַךְ עַל הַיַּיִן. וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים, מְבָרַךְ עַל הַיַּיִן וְאַחַר כֶּף מְבָרַךְ עַל
הַיּוֹם: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, נוֹטְלִין לְיָדִים
וְאַחַר כֶּף מוֹזְגִין אֶת הַכּוֹס. וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים, מוֹזְגִין אֶת הַכּוֹס וְאַחַר כֶּף נוֹטְלִין
לְיָדִים: ג בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, מְקַנְּחִין יָדָיו
בַּמַּפָּה וּמְנִיחָה עַל הַשּׁוֹלְחָן. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים,
עַל הַכֶּסֶת: ד בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מְכַבְּדִין
אֶת הַבַּיִת וְאַחַר כֶּף נוֹטְלִין לְיָדִים. וּבֵית הֵלֵל
אוֹמְרִים, נוֹטְלִין לְיָדִים וְאַחַר כֶּף מְכַבְּדִין
אֶת הַבַּיִת: ה בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, גֵּר וּמְזוּן
וּבְשָׂמִים וְהַבְּדֻלָּה. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים, גֵּר

וּבְשָׁמַיִם וּמְזוֹן וְהַבְּדִלָּה. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים.
 שֶׁבָרָא מְאוֹר הָאֵשׁ. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים, בּוֹרָא
 מְאוֹרֵי הָאֵשׁ: ^י אֵין מְבָרְכִין לֹא עַל הַיָּר וְלֹא
 עַל הַבְּשָׁמַיִם שֶׁל נְכָרִים, וְלֹא עַל הַיָּר וְלֹא
 עַל הַבְּשָׁמַיִם שֶׁל מֵתִים, וְלֹא עַל הַיָּר וְלֹא
 עַל הַבְּשָׁמַיִם שֶׁל פְּנֵי עֲבוּדָה זָרָה. אֵין מְבָרְכִין
 עַל הַיָּר עַד שִׁיֵּאוּתוֹ לְאוֹרוֹ: ^י מִי שֶׁאֵכֵל וְשָׁכַח
 וְלֹא בִרָךְ, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, יַחְזוֹר לְמְקוֹמוֹ
 וְיִבְרָךְ. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים, יִבְרָךְ בְּמְקוֹם
 שֶׁנִּזְכָּר. עַד אֵימָתִי הוּא מְבָרְךְ, עַד כִּדֵּי
 שְׁשֵׁת עֶכָל הַמְּזוֹן שֶׁבִמְעֵיו: ^ח בָּא לָהֶם יֵין
 לְאַחַר הַמְּזוֹן וְאֵין שָׁם אֶלָּא אוֹתוֹ הַכּוֹס, בֵּית
 שְׁמַאי אוֹמְרִים, מְבָרְךְ עַל הַיֵּין וְאַחַר כֶּף
 מְבָרְךְ עַל הַמְּזוֹן. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים, מְבָרְךְ
 עַל הַמְּזוֹן וְאַחַר כֶּף מְבָרְךְ עַל הַיֵּין. עוֹגִין
 אָמֵן אַחַר יִשְׂרָאֵל הַמְּבָרְךְ. וְאֵין עוֹגִין אָמֵן
 אַחַר הַכּוֹתֵי הַמְּבָרְךְ, עַד שִׁשְׁמַע כָּל הַבְּרָכָה:
^ס הָרוּאָה מְקוֹם שֶׁנַּעֲשׂוּ בוֹ נְסִים לְיִשְׂרָאֵל,
 אוֹמֵר, בָּרוּךְ שֶׁעָשָׂה נְסִים לְאַבוֹתֵינוּ
 בְּמְקוֹם הַזֶּה. מְקוֹם שֶׁנַּעֲקָרָה מִמֶּנּוּ עֲבוּדָה
 זָרָה, אוֹמֵר, בָּרוּךְ שֶׁעָקַר עֲבוּדָה זָרָה מֵאֶרְצֵנוּ:
^ב עַל הַזִּיקִין, וְעַל הַזּוֹעוֹת, וְעַל הַבְּרָקִים, וְעַל
 הַרְעָמִים, וְעַל הַרוּחוֹת, אוֹמֵר בָּרוּךְ שֶׁפָּחַח

מִלֵּא עוֹלָם. עַל הַהָרִים, וְעַל הַגְּבָעוֹת, וְעַל
הַיַּמִּים, וְעַל הַנְּהָרוֹת, וְעַל הַמְּדָבוֹרוֹת, אוֹמֵר
בָּרוּךְ עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר, הָרוּאֶה אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל, אוֹמֵר, בָּרוּךְ
שֶׁעָשָׂה אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל, בְּזֶמֶן שֶׁרוּאֶה אוֹתוֹ
לְפָרְקִים עַל הַגְּשָׁמִים, וְעַל בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת,
אוֹמֵר, בָּרוּךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב. וְעַל שְׂמוֹעוֹת
רָעוֹת, אוֹמֵר, בָּרוּךְ בֵּין הָאֲמֹת: י בָּנָה בַּיִת
חֲדָשׁ, וְקָנָה כֵּלִים חֲדָשִׁים, אוֹמֵר, בָּרוּךְ
שֶׁהִחְיִינוּ, מְבָרַךְ עַל הַרְעָה מֵעֵין הַטּוֹבָה, וְעַל
הַטּוֹבָה מֵעֵין הַרְעָה. הַצּוֹעֵק לְשַׁעֲבֵר, הָרִי זוֹ
תִּפְלֵת שָׂוָא. כִּי־צַד, הִיָּתָה אֲשֶׁתוֹ מְעוֹבְרַת
וְאָמַר יְהִי רָצוֹן שְׂתֵלֵד אֲשֶׁתִּי זָכָר, הָרִי זוֹ
תִּפְלֵת שָׂוָא. הִזָּה בָּא בְּדַרְךְ וְשָׁמַע קוֹל צְוֹחָה
בְּעִיר וְאָמַר יְהִי רָצוֹן לְשֵׁלָא יְהִי אֵלֶּוּ בְּנֵי
בֵּיתִי, הָרִי זוֹ תִּפְלֵת שָׂוָא: י הַנִּכְנָס לְכַרְךָ,
מִתְּפִלָּל שְׁתֵּי־יָמִים, אַחַת בְּכַנִּיסָתוֹ, וְאַחַת בְּיַצִּיאָתוֹ,
בֶּן עֲזַאִי אוֹמֵר, אַרְבַּע, שְׁתֵּי־יָמִים בְּכַנִּיסָתוֹ, וְשְׁתֵּי־יָמִים
בְּיַצִּיאָתוֹ. וְנוֹתֵן הוֹדָאָה לְשַׁעֲבֵר, וְצוֹעֵק לְעֵתִיד
לָבֹא: י הַיָּב אָדָם לְבָרַךְ עַל הַרְעָה כְּשֵׁם
שֶׁהוּא מְבָרַךְ עַל הַטּוֹבָה, שְׁנֹאֵמַר, וְאַהֲבַת אֶת
יְיָ אֱלֹהֵיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ.
בְּכָל לְבָבְךָ, בְּשְׁנֵי יְצָרֶיךָ, בְּיֵצֶר טוֹב וּבְיֵצֶר

רע. ובכל נפשך, אפילו הוא נוטל את נפשך.
 ובכל מאדך, בכל ממונהך. דבר אחר, בכל
 מאדך, בכל מדה ומדה שהוא מודד לך,
 הוי מודה לו במאד מאד. לא יקל אדם את
 ראשו כנגד שער המזרח, שהוא מכון כנגד
 בית קדשי הקדשים. לא יכנס לחר הבית
 במקלו ובמנעלו ובפונדתו ובאבק שעל
 בגדיו. ולא יעשנו קפנדריא. ורקיקה, מקל
 וחרמר. כל חותמי ברכות שהיו במקדש, היו
 אומרים מן העולם. משקלקלו המינין ואמרו
 אין עולם אלא אחד, התקינו שיהו אומרים
 מן העולם ועד העולם. והתקינו, שיהא אדם
 שואל את שלום חברו בשם, שנאמר, והנה
 בעז בא מבית לחם, ויאמר לקוצרים יי
 עמכם, ויאמרו לו יברכה יי. ואומר, יי עמך
 גבור החיל. ואומר, אל תבוז פי זקנה אמה.
 ואומר, עת לעשות ליי, הפירו תורתך. רבי
 נתן אומר, הפירו תורתך (משום) עת לעשות ליי:

סליק מסכת ברכות

מסכת ביצה

ביצה שנולדה ביום טוב, בית שמאי אומרים
 תאכל, ובית הלל אומרים, לא תאכל.

בֵּית שְׁמַאי אומרים, שאור בכנית וקמץ
בככותבת, ובית הלל אומרים, זה וזה בכנית:
השוחט תהי ועוף ביום טוב, בית שמאי
אומרים, יחפר בדקר ויכסה. ובית הלל
אומרים, לא ישחט, אלא אם כן תהי לו
עפר מוכן מבעוד יום, ומודים, שאם שחט
שיחפר בדקר ויכסה, שאפר פירה מוכן הוא:
בית שמאי אומרים אין מוליכין את הסולתם
משובה לשובה, אבל מטהו מחלון לחלון.
ובית הלל מתירין. בית שמאי אומרים, לא
יטל, אלא אם כן נענע מבעוד יום. ובית
הלל אומרים, עומד ואומר זה וזה אני נוטל:
זמן שחורים ומצא לבנים, לבנים ומצא
שחורים, שנים ומצא שלשה, אסורים. שלשה
ומצא שנים, מותרים. בתוף הקן ומצא לפני
הקן, אסורים. ואם אין שם אלא הם, הרי
אלו מותרים: בית שמאי אומרים, אין
מסלקין את התריסין ביום טוב. ובית הלל
מתירין אף להחזיר. בית שמאי אומרים, אין
נוטלין את העלי לקצב עליו בשר. ובית הלל
מתירין. בית שמאי אומרים, אין נוטלין את
העור לפני הדרסן ולא גביהנו, אלא אם כן
יש עמו כנית בשר. ובית הלל מתירין. בית

שִׁמְאֵי אֹמְרִים, אֵין מוֹצִיאִין לוֹ אֶת הַקָּטָן
 וְלֹא אֶת הַלּוֹלָב וְלֹא אֶת סֶפֶר תּוֹרַת לְרִשׁוֹת
 הַרְבֵּים, וּבֵית הַלֵּל מִתִּירִין: ^י בֵּית שִׁמְאֵי
 אֹמְרִים, אֵין מוֹלִיכִין חֲלָה וּמִתְנָה לִכְהֵן
 בְּיוֹם טוֹב, בֵּין שְׁהוֹרְמוֹ מֵאֶמֶשׁ, בֵּין שְׁהוֹרְמוֹ
 מֵהַיּוֹם. וּבֵית הַלֵּל מִתִּירִין. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית
 שִׁמְאֵי גְנוּרָה שְׁוָה, חֲלָה וּמִתְנָה מִתְנָה לִכְהֵן,
 וְתַרוּמָה מִתְנָה לִכְהֵן, כָּשֶׁם שְׁאֵין מוֹלִיכִין
 אֶת הַתְּרוּמָה, כִּף אֵין מוֹלִיכִין אֶת הַמִּתְנָה.
 אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הַלֵּל, לֹא, אִם אָמַרְתֶּם
 בַּתְּרוּמָה שְׁאֵינוֹ זָכָאי בְּהַרְמָתָהּ, תֵּאמְרוּ
 בַּמִּתְנָה שְׁזָכָאי בְּהַרְמָתָהּ: ^י בֵּית שִׁמְאֵי אֹמְרִים,
 תְּבַלִּין גְּדוּכִין בְּמִדּוּף שֶׁל עֵץ, וְהַמְּלִיחַ בַּפֶּה
 וּבְעֵץ הַפָּרוֹר. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים, תְּבַלִּין
 גְּדוּכִין כְּדַרְכֵן בְּמִדּוּף שֶׁל אֶבֶן, וְהַמְּלִיחַ בְּמִדּוּף
 שֶׁל עֵץ: ^י הַבוֹרֵר קִטְנִית בְּיוֹם טוֹב, בֵּית
 שִׁמְאֵי אֹמְרִים, בּוֹרֵר אֶכֶל וְאוֹכֵל, וּבֵית הַלֵּל
 אֹמְרִים, בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ בְּחִיקוֹ, בְּקִנּוֹן וּבַתְּמָחוּי,
 אֲבָל לֹא בַטְבֵּלָא, וְלֹא בַנְּפָה, וְלֹא בַכְּבָרָה.
 רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר, אֵף מִדִּים וְשׁוֹלָה: ^ט בֵּית
 שִׁמְאֵי אֹמְרִים, אֵין מְשַׁלְּחִין בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא
 מִנּוֹת. וּבֵית הַלֵּל אֹמְרִים, מְשַׁלְּחִין בְּהִמָּה
 סִיָּה וְעוֹף, בֵּין סִיִּין בֵּין שְׁחוּטִין. מְשַׁלְּחִין

יֵיבוֹת שְׁמָנִים וְסֻלָּתוֹת וְקִטְנִיּוֹת אֲבָל לֹא
 תָּבוֹאָה. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מֵתִיר בְּתַבּוּאָה: מְשַׁלְּחִין
 כָּלִים, בֵּין תְּפוּרִין בֵּין שְׂאִינֵן תְּפוּרִין, וְאֵךְ
 עַל פִּי שֵׁשׁ בָּהֶן כְּלָאִים, וְהֵן לְצַרְףּ הַמוֹעֵד,
 אֲבָל לֹא סִגְדָל הַמְּסוּמָר וְלֹא מִנְעָל שְׂאִינֵו
 תְּפוּר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֵךְ לֹא מִנְעָל לָבָן,
 מִפְּנֵי שְׁצָרִיף אוֹמֵן. זֶה הַכֶּלֶל, כֹּל שֶׁנֶּאֱמָר
 בּוֹ בַּיּוֹם טוֹב, מְשַׁלְּחִין אוֹתוֹ:

סר ק ב יום טוב שְׁחָל לְהִיּוֹת עָרֵב שֶׁבֶת, לֹא
 יִבָּשֶׁל אָדָם בַּתְּחִלָּה מִיּוֹם טוֹב לְשֶׁבֶת,
 אֲבָל מִבִּשְׁלֵי הוּא לְיּוֹם טוֹב, וְאִם הוֹתִיר,
 הוֹתִיר לְשֶׁבֶת, וְעוֹשֶׂה תְּבִשְׁלֵי מֵעָרֵב יּוֹם טוֹב
 וְסוֹמֵךְ עָלָיו לְשֶׁבֶת. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, שְׁנֵי
 תְּבִשְׁלִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים, תְּבִשְׁלֵי אֶחָד.
 וְשׁוֹיֵן בְּדָג וּבִיצָה שְׁעָלָיו שֶׁהֵן שְׁנֵי תְּבִשְׁלִין,
 אֲכָלוּ אוֹ שְׂאֵבָד, לֹא יִבָּשֶׁל עָלָיו בַּתְּחִלָּה,
 וְאִם שִׁיר מִמֶּנּוּ כֹּל שֶׁהוּא סוֹמֵךְ עָלָיו לְשֶׁבֶת:
 בְּחָל לְהִיּוֹת אַחַר הַשֶּׁבֶת, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים,
 מִטְּבִילִין אֶת הַכֹּל מִלְּפָנֵי הַשֶּׁבֶת, וּבֵית הַלֵּל
 אוֹמְרִים, כָּלִים מִלְּפָנֵי הַשֶּׁבֶת, וְאָדָם בַּשֶּׁבֶת:
 וְשׁוֹיֵן שְׁמֵשִׁיקִין אֶת הַמַּיִם בְּכִלֵי אֶבֶן לְטַהֲרָן,
 אֲבָל לֹא מִטְּבִילִין, וּמִטְּבִילִין מִגֵּב לְגֵב
 וּמִחֲבוּרָה לְחֲבוּרָה: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים,

מביאין שלמים ואין סומכין עליהן, אבל לא
עולות. ובית הלל אומרים, מביאין שלמים
ועולות וסומכין עליהם: "בית שמאי אומרים,
לא יחם אדם חמין לרגליו, אלא אם כן ראויין
לשתיה. ובית הלל מתירין. עושה אדם
מדורה ומתחמם כנגדה: "שלשה דברים
רבן גמליאל מחמיר כדברי בית שמאי, אין
טומנין את החמין מיום טוב לשבת, ואין
זוקפין את המנורה ביום טוב, ואין אופין
פתין גריצין אלא רקיקין. אמר רבן גמליאל,
מימיהן של בית אבא לא היו אופין פתין
גריצין, אלא רקיקין. אמרו לו, מה בעשה
לבית אביה, שהיו מחמירין על עצמן ומקילין
לכל ישראל, להיות אופין פתין גריצין וחרים:
"אף הוא אמר שלשה דברים להקל, מכבדין
בין המטות ומגיחין את המזגמר ביום טוב,
ועושין גדי מקולס בלילי פסחים. וחקמים
אוסרין: "שלשה דברים רבי אלעזר בן
עזריה מתיר, וחקמים אוסרין, פרתו יוצאה
ברצועה שבין קרניה, ומקרדין את הבהמה
ביום טוב, ושוחקין את הפלילין ברים
שלשה. רבי יהודה אומר, אין מקרדין את
הבהמה ביום טוב מפני שעושה חבורה, אבל

מְקַרְצֵפִין. וְתַכְמִים אֹמְרִים אֵין מְקַרְדִּין, אַף
 לֹא מְקַרְצֵפִין : ^ט הָרַחֲמִים שֶׁל פְּלִפְלִין טְמֵאָה
 מְשֹׁם שְׁלֵשָׁה כְּלִים, מְשֹׁם כָּלִי קְבוּל וּמְשֹׁם
 כָּלִי מְתָכוֹת וּמְשֹׁם כָּלִי כְבָרָה : ^י עֲגָלָה שֶׁל
 קָטָן טְמֵאָה מְדָרְס וְנִטְלָת בַּשָּׁבֶת, וְאִינָה
 נִגְרָרֶת אֲלֵא עַל גְּבֵי כְּלִים. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר,
 כָּל הַכְּלִים אֵין נִגְרָרִין, חוּץ מִן הָעֲגָלָה, מִפְּנֵי
 שֶׁהִיא כּוֹבֶשֶׁת :

^{טו} אֵין צָדִין דְּגִים מִן הַבִּיבְרִין בְּיוֹם טוֹב,
 וְאֵין נוֹתְנִין לְפָנֵיהֶם מְזוֹנוֹת, אֲבָל צָדִין
 חֲמָה וְעוֹף מִן הַבִּיבְרִין, וְנוֹתְנִין לְפָנֵיהֶם
 מְזוֹנוֹת. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר, לֹא
 כָּל הַבִּיבְרִין שׁוֹיִן. זֶה הַכָּלָל. כָּל הַמְּחוֹסֵר
 צִדָּה אָסוּר, וְשֵׁאִינוֹ מְחוֹסֵר צִדָּה מוֹתֵר :
^ב מְצוּדוֹת חֲמָה וְעוֹף וְדָגִים שֶׁעֲשָׂאָן מְעַרְב
 יוֹם טוֹב, לֹא יִטַל מֵהֶן בְּיוֹם טוֹב, אֲלֵא אִם
 כֵּן יוֹדֵעַ שֶׁנִּצְוּדוֹ מְעַרְב יוֹם טוֹב. וּמַעֲשֵׂה
 בְּנִכְרֵי אֶחָד, שֶׁהֵבִיא דָּגִים לְרַבִּין גַּמְלִיאֵל,
 וְאָמַר, מוֹתְרִין הֵן, אֲלֵא שֶׁאֵין רְצוֹנִי לְקַבֵּל
 הַיָּמִינוֹ : ^ג בְּהֵמָה מְסוּכָּנָת לֹא יִשְׁחֹט, אֲלֵא אִם
 כֵּן יֵשׁ שָׁהוּת בְּיוֹם לְאָכוּל מִמֶּנָּה כְּנִית צָלִי.
 רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר, אֲפִילוֹ כְּנִית חֵי מִבֵּית
 טְבִיחָתָהּ. שְׁחָטָהּ בַּשָּׂדֶה, לֹא יִבְיָאָנָה בַּמוֹט

וּבְמוֹטָהּ. אֲבָל מְבִיא בְיָדוֹ אֲבָרִים אֲבָרִים :
 י בְּכוֹר שְׁנַפְּלֵל לְבוֹר, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, יֵרֵד
 מוֹמָהּ וַיִּרְאֶה, אִם יֵשׁ בּוֹ מוֹם, יַעֲלֶה וַיִּשְׁחֹט,
 וְאִם לֹא, לֹא יִשְׁחֹט. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר,
 כָּל שֶׁאֵין מוֹמוֹ נֶכֶד מִבְּעוֹד יוֹם, אֵין זֶה מִן
 הַמוֹכֵן : " בְּהֵמָה שְׁמֵתָה, לֹא יִזְנֶנָּה מִמְּקוֹמָהּ.
 וּמַעֲשֶׂה וְשִׂאלוֹ אֶת רַבִּי טַרְפוֹן עָלֶיהָ וְעַל
 הַחֲלָה שְׁנִטְמֵאת וְנִכְנַס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וְשִׂאל,
 וְאָמְרוּ לוֹ, לֹא יִזְנֶם מִמְּקוֹמָם : " אֵין נִמְנִין
 עַל הַבְּהֵמָה לְכַתְּחֵלָה בְּיוֹם טוֹב, אֲבָל נִמְנִין
 עָלֶיהָ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְשׁוֹחֲטִין וּמְסַלְּקִין
 בֵּינֵיהֶן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שׁוֹקֵל אָדָם בְּשָׂר
 כְּנֶגֶד הַכְּלִי אוֹ כְּנֶגֶד הַקּוֹפֵיץ, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים,
 אֵין מִשְׁגִּיחִין בְּכַף מֵאֲזַנִּים כָּל עֶקֶר : " אֵין
 מִשְׁחִיזִין אֶת הַסִּפִּין בְּיוֹם טוֹב, אֲבָל מִשִּׂיאָה
 עַל גְּבִי חֲבֵרְתָהּ. לֹא יֹאמֵר אָדָם לְטַבָּת, שְׁקֵל
 לִי בְּדִינָר בְּשָׂר, אֲבָל שׁוֹחֲטִין וּמְסַלְּקִים בֵּינֵיהֶן :
 " אוֹמֵר אָדָם לְחֵבְרוֹ, מַלֵּא לִי כְּלִי זֶה, אֲבָל
 לֹא בַמִּדָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם הָיָה כְּלִי
 שֶׁל מִדָּה, לֹא יִמְלֵאנוּ. מַעֲשֶׂה בְּאָבָא שְׂאוּל
 בֶּן בְּטַנִּית, שֶׁהָיָה מְמַלֵּא מֵדוּתָיו מֵעֶרֶב יוֹם
 טוֹב וְנוֹתֵן לְלִקְוֹחוֹת בְּיוֹם טוֹב. אָבָא שְׂאוּל
 אוֹמֵר, אֵף בְּמוֹעֵד עוֹשֶׂה כֵן מִפְּנֵי בְרוּרֵי

הַמְדוֹת. וְחֻכְמִים אֹמְרִים, אַף בַּחֵל עוֹשֶׂה כֵן, מִפְּנֵי מִצְוֵי הַמְדוֹת. הוֹלֵךְ אָדָם אֶצֶל הַנּוֹנֵי הַרְגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ, תֵּן לִי בִיּוֹצִים וְאַגְוִזִים בְּמַנְיָן, שֶׁפֶן יִרְרֶךְ בְּעַל הַבַּיִת לְהִיּוֹת מוֹנֶה בְּתוֹךְ בַּיִתוֹ :

פּרָק ד' הַמְבִיא כֵּדֵי יֵינן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, לֹא יִבִּיאָם בַּסֵּל וּבַקּוֹפָה, אֲבָל מְבִיא הוּא עַל כֶּתְפוֹ אוֹ לְפָנָיו. וְכֵן הַמּוֹלֵיךְ אֶת הַתְּבֵן, לֹא יִפְשִׁיל אֶת הַקּוֹפָה לְאַחֲרָיו, אֲבָל מְבִיאָהּ הוּא בְּדוֹ. וּמִתְחִילִין בְּעֶרְמַת הַתְּבֵן, אֲבָל לֹא בְּעֵצִים שְׁבַמּוֹקָצָה : ^ב אֵין נוֹטְלִין עֵצִים מִן הַסּוֹפָה, אֶלָּא מִן הַסָּמוּךְ לָהּ. מְבִיאִין עֵצִים מִן הַשָּׂדֶה מִן הַמְּכוּנָס, וּמִן הַקְּרִפָּף אֶפְלוֹ מִן הַמְּפוֹזָר. אֵיזְהוּ קְרִפָּף, כָּל שְׁסָמוּךְ לְעִיר דְּבָרֵי רַבֵּי יְהוּדָה. רַבֵּי יוֹסִי אוֹמֵר, כָּל שְׁנַכְנָסִין לוֹ בַּפּוֹתֶחַת, וְאֶפְלוֹ בְּתוֹךְ תְּחוֹם שַׁבָּת : ^ג אֵין מְבַקְעִין עֵצִים, לֹא מִן הַקּוֹרוֹת, וְלֹא מִן הַקּוֹרָה שְׁנִשְׁבְּרָה בְּיוֹם טוֹב, וְאֵין מְבַקְעִין לֹא בַקְּרָדִים וְלֹא בַמְּגָרָה וְלֹא בַמְּגָל, אֶלָּא בַקּוֹפֵיץ. בַּיִת שֶׁהוּא מְלֵא פֵרוֹת, סָתוּם וְנִפְתָּח, נוֹטֵל מִמָּקוֹם הַפְּתָח, רַבֵּי מֵאִיר אוֹמֵר, אַף פּוֹתֶחַת לְכַתְחָלָה וְנוֹטֵל : ^ד אֵין פּוֹתְתִין אֶת הַגֵּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כְּלִי, וְאֵין עוֹשִׂין פְּתָמִין בְּיוֹם

טוב, ואין חותכין את הפתילה לשנים. רבי יהודה אומר, חותכה באור לשתי גרות: אין שוברין את החרס, ואין חותכין את הנר לצלות בו מליח, ואין גורפין תנור וכירים, אבל מכבשין, ואין מקיפין שתי חביות לשפות עליהן את הקדרה, ואין סומכין את הקדרה בבקעת, וכן בדלת, ואין מנהיגין את הבהמה במקל ביום טוב. ורבי אלעזר ברבי שמעון מתיר: רבי אלעזר אומר, נוטל אדם קיסם משלפניו לחצוץ בו שניו, ומגבב מן הקצור ומדליק, שכל מה שבקצור מוכן הוא. וחקמים אומרים, מגבב משלפניו ומדליק: אין מוציאין את האור לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן העפר ולא מן המים, ואין מלבנין את הרעפים לצלות בהן. ועוד אמר רבי אלעזר, עומד אדם על המוקצה ערב שבת בשביעית, ואומר, מכאן אני אוכל למחר. וחקמים אומרים, עד שיירשם ויאמר, מכאן ועד כאן:

סרקה משילין פרות דרך ארובה ביום טוב, אבל לא בשבת, ומכסים פרות בכלים מפני הדלקה, וכן פדי זין וכדי שמן. ונותנין כלי תחת הדלקה בשבת: כל שמביין עליו

משום שבת, משום רשות, משום מצוה
 בשבת, סבין עליו ביום טוב, ואילו הן משום
 שבת, לא עולין באילן, ולא רוכבין על
 גבי בהמה, ולא שטין על פני המים, ולא
 מטפחין, ולא מספקין, ולא מרקדין, ואילו
 הן משום רשות, לא דגין, ולא מקדשין,
 ולא חולצין, ולא מיבמין, ואילו הן משום
 מצוה, לא מקדשין, ולא מעריכין, ולא
 מחרימין, ולא מגביהין תרומות ומעשרות.
 כל אלו ביום טוב, אמרו, קל וחסר בשבת.
 אין בין יום טוב לשבת, אלא אכל נפש
 בלבד: הבהמה והכלים כרגלי הבצלים.
 המוטר בהמתו לבנו או לרועה, הרי אלו
 כרגלי הבצלים. כלים המיוחדין לאחד מן
 האחין שבבית, הרי אלו כרגליו, ושאין
 מיוחדין, הרי אלו כמקום שהולכין: השואל
 כלי מחברו מערב יום טוב, כרגלי השואל,
 ביום טוב, כרגלי המשאיל. האשה ששאלה
 מחברתה תבלין ומים ומלח לעסתה, הרי
 אלו כרגלי שתיהן, רבי יהודה פוטר במים,
 מפני שאין בהן ממש: "הגחלת כרגלי
 הבצלים, ושלוקהבת בכל מקום. גחלת של
 הקדש מועלין בה, ושלוקהבת לא נהגין ולא

מוֹעֲלִין (המוציא גחלת לרשות הרבים, מיב, ושלֵהבת
 פטור). בור של יחיד כְּרַגְלֵי הַיְחִיד, וְשֵׁל אֲנָשִׁי
 אוֹתָהּ הָעֵיר כְּרַגְלֵי אֲנָשִׁי אוֹתָהּ הָעֵיר, וְשֵׁל
 עוֹלֵי בָבֶל, כְּרַגְלֵי הַמַּמְלָא : י מי שֶׁהָיוּ פְּרוּתָיו
 בְּעֵיר אַחֶרֶת, וְעָרְבוּ בְּנֵי אוֹתָהּ הָעֵיר לְהִבְיֵא
 אֶצְלוֹ מִפְּרוּתָיו, לֹא יִבְיֵאוּ לוֹ. וְאִם עָרַב
 הוּא, פְּרוּתָיו כְּמוֹהוּ : י מי שְׁזָמַן אֶצְלוֹ אוֹרְחִים,
 לֹא יוֹלִיכוּ בְיָדָם מְנוֹת, אֶלָּא אִם כֵּן זָכָה
 לָהֶם מְנוֹתֵיהֶם מֵעָרַב יוֹם טוֹב. אֵין מִשְׁקִין
 וְשׁוֹחֲטִין אֶת הַמְדַבְּרִיּוֹת, אֲבָל מִשְׁקִין וְשׁוֹחֲטִין
 אֶת הַבְּיָתוֹת. אֵלוֹ הֵן בְּיָתוֹת, הַלְּנוֹת בְּעֵיר.
 מְדַבְּרִיּוֹת, הַלְּנוֹת בְּאַפְּרָ :

מִסְכַּת תְּסִיד

בְּשֵׁלֶשָׁה מְקוֹמוֹת הַכֹּהֲנִים שׁוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. בְּבֵית
 אַבְטִינָס, בְּבֵית הַנִּיצוֹץ, וּבְבֵית הַמּוֹקֵד. בֵּית אַבְטִינָס
 וּבֵית הַנִּיצוֹץ הָיוּ עֲלִיּוֹת, וְהָרוֹבִים שׁוֹמְרִים שָׁם. בֵּית
 הַמּוֹקֵד כְּפָה, וּבֵית גְּדוֹל הָיָה, מְקוֹף רוֹבְדִים שֶׁל אֶבֶן,
 וְזָקְנֵי בֵּית אָב יִשְׁנִים שָׁם, וּמִסְתַּחֲוֹת הַעֲזָרָה בְיָדָם.
 וּפְרָחֵי כְהֻנָּה אִישׁ כִּסְתוֹ בְּאַרְץ לֹא הָיוּ יִשְׁנִים בְּבִגְדֵי
 קָדָשׁ. אֶלָּא פּוֹשְׁטִין וּמְקַפְּלִין וּמְנִיחִים אוֹתָן פְּתַח
 רְאשֵׁיהֶן וּמִתְכַּפְּסִין בְּכִסּוֹת עֲצָמָן. אַרְבַּע קָרִי לְאַחַד מֵהֶן,
 יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ בַּמִּסְבָּה הַהוֹלְכֶת פְּתַח הַבִּירָה, וְהַגְּרוֹת

דולקין מקאן ומקאן, עד שהוא מגיע לבית הטבילה.
 ומדורה היטה שם, ובית כסא של כבוד. וזה היה
 כבודו, מצאו געול, יודע שיש שם אדם. פתוח, יודע
 שאין שם אדם. ירד וטבל, עלה ונסתפג ונתחמם
 כנגד המדורה, בא וישב לו אצל אחיו הפהגים עד
 שהשערים נפתחים, יוצא והולך לו: ב מי שהוא רוצה
 לתרום את המזבח, משכים וטובל עד שלא יבא
 המזבח. וכי באיו שעה המזבח בא, לא כל העתים
 שוות. פעמים שהוא בא מקריאת הגבר או סמוך לו
 מלפניו או מלאחריו. המזבח בא ודופק עליהם והם
 פתחו לו. אמר להן, מי שטבל, יבא ויפוס. הפיסו,
 זכה מי שזכה: ג נטל את המפתח ופתח את הפשפש,
 ונכנס מבית המוקד לעזרה. ונכנסו אחרי ושהי
 אבוקות של אור בידם. ונחלקו לשתי כתות, אלו
 הולכים באכסדרא דרך המזרח, ואלו הולכים באכסדרא
 דרך המערב. היו בודקין והולכין עד שמגיעין למקום
 (בית) עושי חבתים. הגיעו אלו ואלו, אמרו שלום,
 הכל שלום. העמידו עושי חבתים לעשות חבתים:
 ד מי שזכה לתרום את המזבח, הוא יתרום (את
 המזבח). והם אומרים לו הנהר שמא תגע בפקי עד
 שתקדש ידיך ורגליך מן הכיור, ונהרי המחטה נתונה
 במקצוע בין הכבש למזבח במערבו של כבש. אין
 אדם נכנס עמו, ולא נר בידו, אלא נהלך לאור

המערכה. לא היו רואין אותו ולא שומעין את קולו,
 עד ששומעין קול העץ שעשה בן קטין מוכני לכיור,
 והן אומרים הגיע עת. קדש ידיו ורגליו מן הכיור,
 נטל מחמת הכסף ועלה לראש המזבח, ופנה את
 הגחלים הילף (והילף) וחתה מן המאכלות הפנימיות,
 וירד. הגיע לרצפה, הפך פניו לצפון, הלך למזרחו
 של כבש כעשר אמות. צבר את הגחלים על גבי
 הרצפה רחוק מן הכבש שלשה טפחים, מקום שנותנין
 מוראות העוף ודשון מזבח הפנימי והמנורה:
 פרק ב ראוהו אחיו שיירד, והם רצו ובאו. מהרו
 וקדשו ידיהן ורגליהן מן הכיור, נטלו את
 המגרפות ואת הצנורות ועלו לראש המזבח. האברין
 והפדרין שלא נתאכלו מבערב, סונקין אותם לצדדי
 המזבח. אם אין הצדדין מחזיקין, סודרין אותם
 בסובב על הכבש: ב החלו מעלין באפר על גבי
 התפוח. ותפוח הנה באמצע המזבח, פעמים עליו
 כשלש מאות פה. וברגלים לא היו מדשנין אותו,
 מפני שהוא נוי למזבח. מימיו לא נתעצל הלהן
 מלהוציא את הדשון: ג החלו מעלין בגזרין לסדר אש
 המערכה. וכי כל העצים כשרים למערכה, הן. כל
 העצים כשרין למערכה חוץ משל זית ושל גפן, אבל
 באלו רגילין, במורביות של תאנה ושל אגוז ושל
 עץ שמן: ד (סדר) המערכה גדולה מורקה, ומזיטה

מזרחה, וראשי הגזרין הפנימים היו נוגעים בתפוח, ורוח היתה בין הגזרים שהיו מציתים את האליתא משם: הבררו משם עצי תאנה יפין לסדר המערכה שניה לקטרת מכנגד קרן מערבית דרומית, משוך מן הקרן כלפי צפון ארבע צמות, בעמד חמש סאים גחלים. ובשפת בעמד שמונת סאין גחלים, משם היו נותנין שני בזיכי לבונה של לחם הפנים. האברים והפדרים שלא נתאכלו מבערב, מתזירין אותן למערכה. הציתו שמי המערכות באש וירדו ובראו להם לשפת הגזית:

פרק ג אמר להם הממנה באו והפיסו, מי שוחט, מי זורק, מי מדשן מזבח הפנימי, מי מדשן את המנורה, מי מעלה אברים לכבש, הראש והרגל, ושמי הידים, העקץ והרגל, הקוזה והגרה, ושמי דפנות, הקרבים, והסלת, והחבתים, והיין. הפיסו זכה מי שזכה: ב אמר להם הממנה, צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה. אם הגיע, הרואה אומר ברקאי. מתיא בן שמואל אומר, האיר פני כל המזרח. עד שהוא בחברון, והוא אומר, הן: ב אמר להם, צאו וקביאו טלה מלשפת הטלאים. והרי לשפת הטלאים היטה במקצוע צפונית מערבית. וארבע לשכות היו שם, אחת לשפת הטלאים, ואחת לשפת החומות, ואחת לשפת בית המוקד, ואחת לשפה שהיו עושין

בָּה לָחֶם הַפָּנִים : וְנִכְנְסוּ לְשֹׁפֶת הַכְּלִים וְהוֹצִיאוּ
 מִשָּׁם תְּשָׁעִים וְשִׁלְשָׁה כָּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב. הִשְׁקוּ אֶת
 הַתְּמִיד בְּכֹס שֶׁל זָהָב. אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מְבַקֵּר
 מִבְּעָרְב, מְבַקְרִין אוֹתוֹ לְאוֹר הָעֲבוֹקוֹת : הֵ מִי שֶׁזָּכָה
 בַּתְּמִיד, מוֹשְׁכוֹ וְהוֹלֵךְ לְבֵית הַמִּטְבָּחִים. וְמִי שֶׁזָּכָה
 בְּאֲבָרִים, הוֹלְכִין אַחֲרָיו. בֵּית הַמִּטְבָּחִים הִיָּה לְצַפּוֹנוֹ
 שֶׁל מִזְבֵּחַ, וְעָלָיו שְׁמוֹנָה עֶמּוּדִים נִנְסִין, וְרַב־עֵצוֹת
 שֶׁל אֶרֶז עַל גְּבִיהֶן, וְאוֹנְקָלְיוֹת שֶׁל בַּרְזֵל הֵיוּ קְבוּעִין
 בָּהֶן, וְשִׁלְשָׁה סְדָרִים הִיָּה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, שְׁבָהֶן
 תּוֹלִין, וּמִפְּשִׁיטִין עַל שְׁלֹחָנוֹת שֶׁל שֵׁשׁ שְׁבִין הַעֲמּוּדִים :
 וְ מִי שֶׁזָּכָה בְּדָשׁוֹן מִזְבֵּחַ הַפָּנִים וְהַמְּנוֹרָה, הֵיוּ
 מְקַדְּמִין וְאַרְבָּעָה כְּלִים בְּיָדָם, הַטָּנִי וְהַכּוֹז וְשֵׁתִי
 מִפְּתָחוֹת. הַטָּנִי דוֹמָה לְתַרְקַב גָּדוֹל שֶׁל זָהָב מִחוּץ
 קְבִים וְחֹצֵי, וְהַכּוֹז דוֹמָה לְקַתּוֹן גָּדוֹל שֶׁל זָהָב. וְשֵׁתִי
 מִפְּתָחוֹת. אֶחָד יוֹרֵד לְאַמַּת הַשָּׁחִי, וְאֶחָד פּוֹתֵחַ כִּיּוֹן :
 וְ בָּא לוֹ לְפִשְׁפֹּשׁ הַצַּפּוֹנִי. וְשֵׁנִי פִשְׁפֹּשִׁין הֵיוּ לוֹ לְשַׁעַר
 הַגָּדוֹל, אֶחָד בְּצַפּוֹן וְאֶחָד בְּדָרוֹם. שְׁבַדְרוֹם לֹא נִכְנָס
 בּוֹ אָדָם מֵעוֹלָם, וְעָלָיו הוּא מְפָרֵשׁ עַל יְדֵי יְחִזְקָאֵל.
 וַיֹּאמֶר אֵלֵי ה' הַשַּׁעַר הַזֶּה סָגוּר יִהְיֶה לֹא יִפְתָּח
 וְאִישׁ לֹא יָבֹא בּוֹ כִּי ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא בּוֹ וְהִיָּה
 סָגוּר. נָטַל אֶת הַמִּפְתָּח וּפָתַח אֶת הַפִּשְׁפֹּשׁ. נִכְנָס
 לְתֵּא וּמִן הַתֵּא אֵל הַהֵיכָל, עַד שֶׁהוּא מִגִּיעַ לְשַׁעַר
 הַגָּדוֹל. הִגִּיעַ לְשַׁעַר הַגָּדוֹל הָעֶבֶר אֶת הַנֶּגֶר וְאֶת

הפותחות ופתחו. לא הָיָה שוֹחֵט הַשּׁוֹחֵט, עַד שְׁשׁוֹמֵעַ קוֹל שַׁעַר הַגָּדוֹל שֶׁנִּפְתַּח: ה מִרִּיחוֹ הָיָה שׁוֹמֵעִין קוֹל שַׁעַר הַגָּדוֹל שֶׁנִּפְתַּח. מִרִּיחוֹ הָיָה שׁוֹמֵעִין קוֹל הַמַּגְרָפָה. מִרִּיחוֹ הָיָה שׁוֹמֵעִין קוֹל הַעֵץ שֶׁעָשָׂה בֵּן קָטִין מוֹכְנֵי לַכִּיּוֹר. מִרִּיחוֹ הָיָה שׁוֹמֵעִין קוֹל גְּבִינֵי כָרוֹז. מִרִּיחוֹ הָיָה שׁוֹמֵעִין קוֹל הַחֲלִיל. מִרִּיחוֹ הָיָה שׁוֹמֵעִין קוֹל הַצִּלְצָל. מִרִּיחוֹ הָיָה שׁוֹמֵעִין קוֹל הַשִּׁיר. מִרִּיחוֹ הָיָה שׁוֹמֵעִים קוֹל הַשּׁוֹפָר. וַיֵּשׂ אוֹמְרִים, אַף קוֹל שֶׁל כַּהֵן גָּדוֹל בַּשָּׁעָה שֶׁהוּא מוֹכִיר אֶת הַשֵּׁם בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים. מִרִּיחוֹ הָיָה מְרִיחִים רִיחַ פְּטוֹם הַקְּטָרֶת. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן דִּגְלַאי. עֲזִים הָיָה לְבֵית אָבָא בְּהַר מְכוּוֹר, וְהָיָה מִתְעַטְשׂוֹת מְרִיחַ פְּטוֹם הַקְּטָרֶת: ט מִי שֶׁזָּכָה בְּדָשׁוֹן מְזַבֵּחַ הַפְּנִימִי, נִכְנַס וְנִטַּל הַטָּנִי וְהַנִּיחוֹ לַפְּנִי, וְהָיָה חוֹפֵן וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ וּבְאַחֲרוֹנָה כִּבֵּד אֶת הַשָּׂאֵר לְתוֹכוֹ וְהַנִּיחוֹ וַיֵּצֵא. מִי שֶׁזָּכָה בְּדָשׁוֹן הַמְּנוּרָה, נִכְנַס וַיִּמָּצֵא שְׁתֵּי גֵרוֹת מְזֻרְחִיּוֹת דּוֹלְקִים, מְדַשֵּׁן אֶת הַשָּׂאֵר וּמְנִיחַ אֶת אֵלוֹ דּוֹלְקִים בַּמְּקוֹמָן. מְצָאן שְׂכָבוֹ, מְדַשֵּׁן וּמְדַלִּיק מִן הַדּוֹלְקִים וְאֵסַר כֶּף מְדַשֵּׁן אֶת הַשָּׂאֵר. וְאֵבֶן הַיְתָה לַפְּנֵי הַמְּנוּרָה וּבָהּ שָׁלַשׁ מַעְלוֹת, שֶׁעֲלֶיהָ הִכּוּ עוֹמֵד וּמְטִיב אֶת הַגֵּרוֹת, וְהַנִּיחַ אֶת הַכּוֹז עַל מַעְלָה שְׁנֵי וַיֵּצֵא:

פֶּרֶק ד' לֹא הָיָה כּוֹפְתִין אֶת הַטָּלָה, אֶלָּא מַעְקִידִין אוֹתוֹ, מִי שֶׁזָּכָה בְּאַבְרִים, אוֹתוֹזִים בּוֹ. וְכֶף הַיְתָה

עֲקֻדָתוֹ, רֹאשׁוֹ לְדָרוֹם וּפָנָיו לְמַעְרָב. הַשּׁוֹחֵט עוֹמֵד
 בְּמִזְרָח וּפָנָיו לְמַעְרָב. שֶׁל שַׁחַר הֵיחָה נִשְׁחָט עַל קֶרֶן
 צְפוֹנִית מְעַרְבִית עַל טַבַּעַת שְׁנִיָּה. שֶׁל בֵּין הָעַרְבִים
 הֵיחָה נִשְׁחָט עַל קֶרֶן מְזֻרְחִית צְפוֹנִית עַל טַבַּעַת שְׁנִיָּה.
 שֶׁחֵט הַשּׁוֹחֵט, וְקָבַל הַמְּקַבֵּל. בָּא לוֹ לְקֶרֶן מְזֻרְחִית
 צְפוֹנִית וְנוֹתֵן (מְזֻרְחָה צְפוֹנָה). מְעַרְבִית דְּרוֹמִית,
 וְנוֹתֵן (מְעַרְבָּה דְּרוֹמָה). שְׂרִירֵי הַדָּם הֵיחָה שׁוֹפֵךְ עַל
 יְסוּד דְּרוֹמִית: ב לֹא הֵיחָה שׁוֹבֵר בּוֹ אֶת הַרְגֵל, אֲלֵא
 נֹקְבוֹ מִתּוֹךְ עַרְפוֹבוֹ וְתוֹלֵה בּוֹ. הֵיחָה מִפְּשִׁיט וַיּוֹרֵד
 עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְחֻזָּה. הַגִּיעַ לְחֻזָּה, חֲתַךְ אֶת הָרֹאשׁ
 וְנָתַן לְמִי שְׁזָכָה בּוֹ. חֲתַךְ אֶת הַפְּרָעִים וְנָתַן לְמִי
 שְׁזָכָה בָּהֶן. מִרְק אֶת הַהַפְּשֵׁט, קָרַע אֶת הַלֵּב וְהוֹצִיא
 אֶת דָּמוֹ. חֲתַךְ אֶת הַיָּדַיִם וְנָתַן לְמִי שְׁזָכָה בָּהֶן.
 עָלָה לְרֵגֶל הַיְמָנִית, חֲתַכָּה וְנָתַתָּה לְמִי שְׁזָכָה בָּהּ,
 וְשִׁתִּי בִיּצִים עֲמָה, קָרַעוּ, וְנִמְצָא כָּלוֹ גְלוּי לְפָנָיו. נָטַל
 אֶת הַפֶּדֶר וְנָתַן עַל בַּיִת שְׁחִיטַת הָרֹאשׁ מִלְּמַעְלָן.
 נָטַל אֶת הַקְּרָבִים וְנָתַן לְמִי שְׁזָכָה בָּהֶם לְהַדִּיחָן.
 וְהַפָּרֶס מִדִּיחִין אוֹתָהּ בְּבֵית הַמִּדִּיחִין כָּל צָרְפָה,
 וְהַקְּרָבִים מִדִּיחִין אוֹתָן שֶׁלֹּשָׁה פְּעָמִים בְּמַעֲוֵטָה עַל
 שׁוֹלְחָנוֹת שֶׁל שֵׁשׁ שְׁבִין הַצְּמוּדִים: ג נָטַל אֶת הַסַּכִּין
 וְהִסְרִישׁ אֶת הַרִיָּאָה מִן הַכָּבֵד, וְאַצְבַּע הַכָּבֵד מִן הַכָּבֵד,
 וְלֹא הֵיחָה מְזִיזָה מִמְּקוֹמָהּ. נָקַב אֶת הַחֻזָּה וְנָתַן לְמִי
 שְׁזָכָה בּוֹ. עָלָה לְדַפֵּן הַיְמָנִית, הֵיחָה חוֹמֵךְ וַיּוֹרֵד עַד

השדרה, ולא היה נוגע בשדרה עד שהוא מגיע לשתי
 צלעות רפות. חתכה. ונתנה למי שזכה בה, והפגד
 תלויה בה. בא לו לגרה, והניח בה שתי צלעות מפאן
 ושתי צלעות מפאן. חתכה ונתנה למי שזכה בה,
 והקנה והלב והריאה תלויים בה. בא לו לדפן השמאלית,
 והניח בה שתי צלעות רפות מלמעלן ושתי צלעות
 רפות מלמטן. וכך היה מניח במבוקתה. נמצאת מניח
 בשתייהן שתיים שתיים מלמעלן ושתיים מלמטן.
 חתכה ונתנה למי שזכה בה, והשדרה עמה, והטחול
 תלוי בה, והיא היתה גדולה, אלא של ימין קורין
 גדולה, שהפגד תלויה בה. בא לו לעקץ, חותכו ונותנו
 למי שזכה בו, ואלה ואצבע הפגד ושתי כליות עמו.
 גטל רגל השמאלית ונתנה למי שזכה בה. נמצאו
 קלן עומדין בשורה והאברים בידם. הראשון, בראש
 וברגל. הראש בימינו, וחסמו כלפי זרועו. וקרניו בין
 אצבעותיו, ובית שחיתתו מלמעלן, והפגד נתון עליה.
 והרגל של ימין בשמאלו, ובית עורו לחוץ. השני
 בשתי ידיים. של ימין בימינו, של שמאל בשמאלו,
 ובית עורן לחוץ. השלישי בעקץ וברגל. העקץ בימינו.
 והאלה מדולדלת בין אצבעותיו, ואצבע הפגד ושתי
 הפליות עמו. הרגל של שמאל בשמאלו, ובית עורו
 לחוץ. הרביעי, בקנה ובגרה. הקנה בימינו, והגרה
 בשמאלו, וצלעותיה בין אצבעותיו. החמישי, בשתי

דפנות. של ימין בימינו, ושל שמאל בשמאלו, ובית
 עורן לחוץ. הששי. בקרבים הנתונים בקוך וקרעים
 על גביהם מלמעלה. השביעי, בסלת. השמיני, בחבתין.
 התשיעי, ביין. הלכו ונתנום מחצי הכבש ולמטה
 במערבו ומלחום, וירדו ובאו להם ללשפת הגזית
 לקרות את שמע:

פ ק ה אָמַר לָהֶם הַמּוֹנֵה, בָּרְכוּ בְרָכָה אַחַת,
 וְהֵן בָּרְכוּ. קָרְאוּ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים, שְׁמַע,
 וְהָיָה אִם שָׁמַע, וַיֹּאמֶר. בָּרְכוּ אֶת הָעַם שְׁלֹשׁ
 בְּרָכוֹת, אֲמַת וַיְצִיב, וַעֲבוּדָה, וּבְרַכַּת פְּהַנִּים.
 וּבַשֶּׁבֶת מוֹסִיפִין בְּרָכָה אַחַת לְמִשְׁמַר הַיּוֹצֵא:
 אָמַר לָהֶם, חֲדָשִׁים לְקַטֶּרֶת בָּאוּ וְהַפִּיסוּ
 (הַפִּיסוּ). זָכָה מִי שְׁזָכָה. (אָמַר לָהֶם) חֲדָשִׁים
 עִם יְשָׁנִים בָּאוּ וְהַפִּיסוּ. מִי מַעֲלֶה אֲבָרִים
 מִן הַכֶּבֶשׂ לַמִּזְבֵּחַ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב
 אָמַר, הַמַּעֲלֶה אֲבָרִים לַכֶּבֶשׂ, הוּא מַעֲלֶה
 אוֹתָן עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ: י מְסָרוֹם לַחֲזָנִים, הָיוּ
 מִפְּשִׁיטִין אוֹתָם אֶת בְּגָדֵיהֶם, וְלֹא הָיוּ מַנִּיחִים
 עֲלֵיהֶם אֶלָּא מְכַנְּסִים בְּלֶבֶד. וְחִלּוֹנוֹת הָיוּ
 שָׁם, וְכָתוּב עֲלֵיהֶם תְּשִׁמִּישִׁי הַכִּלִּים: י מִי
 שְׁזָכָה בְּקַטֶּרֶת, הָיָה נוֹטֵל אֶת הַכֶּפֶר. וְהַכֶּפֶר
 הוּמָה לְתַרְקַב גָּדוֹל שֶׁל זָהָב, מִחֲזִיק שְׁלֹשֶׁת
 קַבִּים, וְהַבֶּזֶק הָיָה בְּתוֹכוֹ, מִלֵּא וְגָדוֹשׁ קַטֶּרֶת.

וְכִסּוּי הָיָה לוֹ, וְכַמִּין מְטוּטָלֹת הָיָה עָלָיו
 מִלְמַעְלָן: ִ מִי שְׁזָכָה בַּמַּחְתָּה, נָטַל מַחְתַּת
 הַכֶּסֶף, וְעָלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ, וּפָנָה אֶת
 הַגְּחָלִים הַיְלִף (וְהֵילֵף) וְחָתְתָה. יָרַד וְעָרַן לְתוֹךְ
 שֶׁל זָהָב. נִתְפָּזַר מִמֶּנָּה כְּקַב גְּחָלִים, וְהָיָה
 מְכַבְּדֵן לְאַמָּה. וּבַשַּׁבָּת, הָיָה כּוֹפֶה עָלֶיהֶן
 פְּסִכְתָּר. וּפְסִכְתָּר הָיְתָה כְּלִי גָדוֹל מַחְזֵקֵת
 לְתוֹךְ, וְשֵׁתֵי שַׁרְשְׁרוֹת הָיוּ בָּהּ, אַחַת שֶׁהוּא
 מוֹשֵׁף בָּהּ וַיּוֹרֵד, וְאַחַת שֶׁהוּא אוֹחֵז בָּהּ
 מִלְמַעְלָן בְּשִׁבִיל שֶׁלֹּא תִתְגַּלְגַּל. וְשִׁלְשָׁה
 דְּבָרִים הָיְתָה מְשַׁמֶּשֶׁת, כּוֹפִין אוֹתָהּ עַל גְּבִי
 גְּחָלִים וְעַל הַשָּׂרֵץ בַּשַּׁבָּת, וּמוֹרִידִין בָּהּ אֶת
 הַדָּשָׁן מֵעַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ: ִ הַגִּיעוּ בֵּין הָאוֹלָם
 וְלַמִּזְבֵּחַ, נָטַל אֶחָד אֶת הַמַּגְרָפָה וְזוֹרְקָה בֵּין
 הָאוֹלָם וְלַמִּזְבֵּחַ. אֵין אָדָם שׁוֹמֵעַ קוֹל חֲבֵרוֹ
 בִּירוּשָׁלַיִם מִקוֹל הַמַּגְרָפָה. וְשִׁלְשָׁה דְּבָרִים
 הָיְתָה מְשַׁמֶּשֶׁת, כִּהֵן שֶׁשׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלָהּ, יוֹדֵעַ
 שְׁאֲחִיו הַכֹּהֲנִים נִכְנָסִים לְהַשְׁתַּחֲוֹת, וְהוּא
 רָץ וּבָא. וּבֵן לֵוִי שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלָהּ,
 יוֹדֵעַ שְׁאֲחִיו הַלְוִיִּם נִכְנָסִים לְדַבֵּר בַּשִּׁיר,
 וְהוּא רָץ וּבָא. וְרֹאשׁ הַמַּעֲמָד הָיָה מְעַמֵּיד
 אֶת הַטְּמֵאִים בְּשַׁעַר הַמִּזְבֵּחַ:

פירוש החלו עוללים במעלות האולם. מי שזכו
 בדשון מזבח הפנימי והמנורה. היו
 מקדימין לפניהם. מי שזכה בדשון מזבח
 הפנימי, נכנס ונטל את הטני והשתחוה
 ויצא. מי שזכה בדשון המנורה, נכנס ומצא
 שני גרות מזרחיים דולקין. מדשן את המזרחי,
 ומניח את המערבי דולק, שממנו היה מדליק
 את המנורה בין הערבים. מצאו שכבה,
 מדשנו ומדליקו ממזבח העולה. נטל את
 הכוז ממעלה שניה, והשתחוה ויצא: ^ב מי
 שזכה במחקה, צבר את הגחלים על גבי
 המזבח ורדדן בשולי המחקה, והשתחוה
 ויצא: ^ג מי שזכה בקטרת, היה נוטל את
 הבזק מתוף הכף ונותנו לאוהבו או לקרובו.
 נתפטר ממנו לתוכו, ונותנו לו בחפניו.
 ומלמדים אותו, הוי זהיר שלא תתחיל לפניה
 שלא תקנה. התחיל מרדד ויוצא. לא היה
 המקטיר מקטיר, עד שהמונה אומר לו
 הקטר. אם היה כהן גדול, הממונה אומר,
 אישי כהן גדול, הקטר פרושו העם, והקטיר
 והשתחוה ויצא:

פירוש בזמן שכהן גדול נכנס להשתחוות,
 שלשה אוחזין בו, אחד בימינו, ואחד

בְּשִׂמְלֹתָיו, וְאָחַד בְּאַבְנֵי טוֹבוֹת. וְכִיּוֹן שִׁשְׁמַע
 הַמְּמוֹנָה קוֹל רַגְלָיו שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁהוּא
 יוֹצֵא, הַגְּבִיָּה לֹא אֶת הַפְּרֻכָּת, גְּכֻנֵּס וְהַשְׁתַּחֲוָה
 וְיֹצֵא, וְנִכְנָסוּ אַחֲרָיו הַכֹּהֲנִים וְהַשְׁתַּחֲוּוּ וְיֹצֵאוּ:
 בָּאוּ וְעָמְדוּ עַל מַעְלוֹת הָאוֹלָם. עָמְדוּ
 הָרֵאשׁוֹנִים לְדָרוֹם אַחֲיֵיהֶם הַכֹּהֲנִים וְחַמְשָׁה
 כֵּלִים בְּיָדָם, הַטָּנִי בְּיַד אָחַד, וְהַכּוֹז בְּיַד
 אָחַד, וְהַמַּחְתָּה בְּיַד אָחַד, וְהַבְּזֻף בְּיַד אָחַד,
 וְכַף וְכֶסֶף בְּיַד אָחַד. וּבִרְכוּ אֶת הָעַם בְּרֻכָּה
 אַחַת, אֲלֵא שֶׁבַמְדִּינָה אוֹמְרִים אוֹתָהּ שֶׁלֹּשׁ
 בְּרֻכּוֹת, וּבַמְקָדֶשׁ בְּרֻכָּה אַחַת. בַּמְקָדֶשׁ הָיוּ
 אוֹמְרִים אֶת הַשֵּׁם כְּכַתְּבוֹ, וּבַמְדִּינָה בְּכַנּוּיָו.
 בַּמְדִּינָה הַכֹּהֲנִים נוֹשְׂאִים אֶת (כַּפֵּיהֶם), יְדֵיהֶם
 כְּנֶגֶד כְּתוּבֹתֵיהֶן, וּבַמְקָדֶשׁ עַל גְּבִי רְאִשֵׁיהֶן,
 חוּץ מִכֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁאֵין מִגְּבִיָּה אֶת יָדָיו לְמַעְלָה
 מִן הַצִּיָּץ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִף כֹּהֵן גָּדוֹל
 מִגְּבִיָּה אֶת יָדָיו לְמַעְלָה מִן הַצִּיָּץ, שֶׁנֶּאֱמַר
 וַיֵּשֶׂא אֶת יָדָיו אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם:
 בְּזֶמַן שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל רוֹצֵה לְהַקְטִיר, הִזָּה עוֹלָה
 בְּכַבֵּשׁ וְהַסֶּגֶן בִּימִינוֹ. הַגִּיעַ לְמַחְצִית הַכֶּבֶשׂ,
 אָחַז הַסֶּגֶן בִּימִינוֹ וְהֶעֱלָהוּ, הוֹשִׁיט לֹא הָרֵאשׁוֹן
 הָרֵאשׁ וְהַרְגֵל, וְסַמֵּךְ עָלֵיהֶן וַיִּרְקַן. הוֹשִׁיט
 הַטָּנִי לְרֵאשׁוֹן שְׁתֵּי הַיָּבִיטִים, גּוֹתֵנוֹן לְכֹהֵן גָּדוֹל.

וְסַמָּךְ עָלֶיָהֶן וְזֶרְקָן. גִּשְׁמֵט הַשָּׁנִי וְהַלֵּךְ לוֹ.
 וְכֹךְ הָיָה מוֹשִׁיטִין לוֹ שְׁאָר כָּל הָאֲבָרִין, וְהוּא
 סוֹמֵךְ עָלֶיָהֶן וְזֶרְקָן. וּבְזִמְנָן שֶׁהוּא רוֹצֶה, הוּא
 סוֹמֵךְ וְאַחֲרֵים זֶרְקִין. בָּא לוֹ לְהַקִּיף אֶת
 הַמְּזֻבָּח. מֵהֵיכָן הוּא מִתְחִיל, מִקֶּרֶן דְּרוֹמֵית
 מְזֻרְחֵית, מְזֻרְחֵית צְפוֹנֵית, צְפוֹנֵית מְעַרְבֵית,
 מְעַרְבֵית דְּרוֹמֵית. נִתְּנוּ לוֹ יַיִן לְגִסָּה, הַסָּגָן
 עוֹמֵד עַל הַקֶּרֶן וְהַסּוֹדָרִים בְּיָדוֹ, וְשָׁנִי כֹהֲנִים
 עוֹמְדִים עַל שׁוֹלְחַן הַתְּלָבִים וְשִׁתֵּי הַצּוֹצְרוֹת
 (שֶׁל פָּסֶף) בְּיָדָם, תְּקַעוּ וְהִרְיעוּ וְתַקְעוּ. בָּאוּ
 וְעָמְדוּ אֶצֶל בֶּן אֲרֻזָּא, אֶחָד מֵיַמֵּינוֹ וְאֶחָד
 מִשְׁמַאלוֹ. שָׁחָה לְגִסָּה, וְהִנִּיף הַסָּגָן בַּסּוֹדָרִין,
 וְהִקִּישׁ בֶּן אֲרֻזָּא בְּצִלְצָל, וְדָבְרוּ הַלְלוֹים בַּשִּׁיר.
 הִגִּיעוּ לַפָּרֶק, תְּקַעוּ. וְהִשְׁתַּחֲוּוּ הָעָם. עַל כָּל
 פָּרֶק, תְּקִיעָה. וְעַל כָּל תְּקִיעָה, הִשְׁתַּחֲוִיָּה.
 זֶה הוּא סֵדֶר הַתְּמִיד לְעֵבֹדֶת בַּיִת אֶל הַיָּנוֹ.
 יְהִי רָצוֹן שִׁיבָנָה בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוֹ אָמֵן:
 י הַשִּׁיר שֶׁהָיָה אוֹמְרִים בַּמִּקְדָּשׁ, בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן
 הָיָה אוֹמְרִים, לֵי יְיָ הָאָרֶץ וּמְלֹאָהּ תִּבְלֵ וַיּוֹשִׁבֵי
 בָּהּ. בַּשָּׁנִי הָיָה אוֹמְרִים, גְּדוֹל יְיָ וּמַהוֹלָל
 מְאֹד בְּעִיר אֶל הַיָּנוֹ הֵר קָדְשׁוֹ. בַּשְּׁלִישִׁי הָיָה
 אוֹמְרִים, אֶל הַיָּם נִצַּב בַּעֲדַת אֵל בְּקָרֵב אֶל הַיָּם
 יִשְׁפֹּט. בְּרַב־יָעִי הָיָה אוֹמְרִים, אֵל נִקְמֹת יְיָ

אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ וּגּוֹ. בְּחַמְשֵׁי הַיּוֹם אֹמְרִים.
הֲרַגְנוּ לְאֵלֵהֶם עוֹזְנוֹ, הָרִיעוּ לְאֵלֵהֶי יַעֲקֹב.
בְּשֵׁשׁ הַיּוֹם אֹמְרִים, יְיָ מֶלֶךְ גָּאוֹת לָבַשׁ וּגּוֹ.
בַּשַּׁבָּת הַיּוֹם אֹמְרִים, מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת.
מִזְמוֹר שִׁיר לְעֵתִיד לָבֹא לְיוֹם שְׁפִלוֹ שַׁבָּת
וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

זוהר הקדוש (ח"ג דף ג' ע"א)

תָּא חַזִּי זַכָּאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְּאֵינּוֹן מְתַדְבָּקוֹן
בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף
הוּא רַחִים לְהוּ דְכְתִיב אֶהְבֹּתִי אֶתְכֶם, אָמַר
יְיָ. וּמַגּוֹ רַחֲמֹתָא דִּילֵיהּ אָעִיל לְהוּ לְאַרְעָא
קַדִּישָׁא לְאַשְׂרָאָה שְׂכִינְתֵיהּ בִּינֵיהּ וּלְמַהוּי
דִּי־וֹרֵיהּ עֲמַהוֹן. וְיִשְׂרָאֵל דִּישְׂתַּכְחוֹן קַדִּישִׁין
עַל כָּל בְּנֵי עַלְמָא. תָּא חַזִּי כְּתִיב וְכָל הַנְּשִׁים
אֲשֶׁר נָשָׂא לְבִן וּגּוֹ. בְּשַׁעְתָּא דְהוּ עֲבַדִּין
עֲבִידְתָּא הוּ אָמַרִי דָּא לְמַקְדָּשָׁא. דָּא לְמִשְׁכָּנָא
דָּא לְפְרוּכְתָּא. וְכֵן כָּל אֵינּוֹן אֹמְנִין בְּגִין
דִּישְׂרֵי קְדוּשָׁא עַל יְדֵיהּ וְיִתְקַדֵּשׁ הַהוּא
עֲבִידְתָּא. וְכַד סְלִיק לְאַתְרֵיהּ בְּקְדוּשָׁה סְלִיק.
כְּגוֹוְנָא דָּא מָאן דְּעֲבִיד עֲבִידְתָּא לְעִבּוּדָה זָרָה.
אוּ לְסִטְרָא אַחְרָא דְלָא קַדִּישָׁא. כִּיּוֹן דְּאִדְכַּר
לֵיהּ עַל הַהוּא עֲבִידְתָּא הָא רוּחַ מְסֻבָּא

שָׂרִיא עָלוּי. וְכֹד סָלִיק עֲבִידָתָא בְּמִסְאַבָּא
 סָלִיק. כְּנַעֲנִיִּים פְּלָחֵי לְעִבּוּדָה זָרָה אֵינְהוּ
 וּמִתְדַבְּקֵן כּוּלְהוּ כְּחֻדָּא בְרוּם מִסְאַבָּא בְּעִבּוּדָה
 זָרָה וְהוּוּ בְּנִין בְּנִין לְפִרְצוּפִיָּהוּ וּלְגִיעוּלִיָּהוּ
 לְסִטְר מִסְאַבָּא לְעִבּוּדָה זָרָה. וְכֹד שָׂרִיאן לְמִבְּנֵי
 הוּוּ אָמְרֵי מְלָה. וְכִיּוֹן דְּאֶתְדַכֵּר בְּפּוּמִיָּהוּ
 סָלִיק עָלֵיהּ רוּם מִסְאַבָּא. וְכֹד אֶסְתְּלִיק
 עֲבִידָתָא בְרוּם מִסְאַבָּא אֶסְתְּלִיק. פִּיּוֹן דְּעָא לִו
 יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא. בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְיַבְכָּא לִו וּלְקֻדְשָׁא לִו אַרְעָא. וּלְאַפְנָא
 אֶתְר לְשְׁכִינְתָּא דְּלֹא תִשְׂרֵי לְשְׁכִינְתָּא גּוּ מִסְאַבָּא
 וְעַל דָּא בְּהֵהוּא נִגַּע צְרַעַת הוּוּ סְתָרִין בְּנִין
 דְּאֶעִין וְאַבְנִין דְּאֶתְעֲבִידוּ בְּמִסְאַבּוּ. תָּא חֲזִי
 אֵי עוּבְדָּא דָּא הָוָה לְאַשְׁכְּחָא מִטְמוּנִין בְּלַחוּדוּי
 יְהִדְרוּן אַבְנִין לְבִתְרָה. כְּמָה דְּאֵינּוּן לְאַתְרֵיָּהוּ
 וְעִפְרָא לְאַתְרֵיהּ. אֲבָל קָרָא כְּתִיב וְחִלְצוּ אֶת
 הָאֲבָנִים. וְכְתִיב וְעִפְרָ אַחֲרָ יִקַּח. בְּגִין דִּיתְעַבְר
 רוּם מִסְאַבָּא וְיִתְפַּנֵּי וְיִתְקַדְּשֵׁה שְׁתָּא כְּמִלְקַדְמִין.
 וְיִשְׁתַּכְּחוּ יִשְׂרָאֵל בְּקֻדְשָׁא וּבְדִיּוּרָא קְדִישָׁא
 לְמִשְׂרֵי בִינֵיָּהוּ לְשְׁכִינְתָּא. וְעַל דָּא מָאן דְּבְנֵי
 בְנִין. כֹּד שָׂרִיא לְמִבְּנֵי בְּעִי לְאַדְכָּרָא בְּפּוּמִיָּה
 דְּהָא לְפּוּלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא בְּנֵי.
 בְּגִין דְּכְתִיב הוּי בּוֹנֵה בֵיתוֹ בְּלֹא צָדֵק וְגו'.

וְכִדִּין סִיעָתָא דְשָׁמַיָא שְׂאֲרֵי עָלוּי וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיָּהּ הוּא וּמִין עָלִיָּהּ קְדוּשָׁתָא וְקֹאֲרֵי עָלִיָּהּ
 שְׁלָם. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּדְעָתָּ כִּי שְׁלוֹם
 אֲהֵלֶיךָ וְגו'. מָהוּ וּפְקֻדָּתָּ נֹרָה הָא אוֹקְמוּהָ.
 אֲבָל וּפְקֻדָּתָּ לְאַפְקֻדָּא מְלָא בְּפוּמָא כֵּד אִיהוּ
 בְּנֵי. וְכִדִּין וְלֹא תַחֲטָא כְּתִיב:

גמרא בי"מ דף ק"ז ע"א

אָמַר לִיָּה רַב יְהוּדָה לְרַבִּין בַּר רַב נַחֲמָן:
 רַבִּין אַחֵי, לָא תּוֹבִין אַרְעָא דְסַמִּיכָא
 לְמַתָּא, וְאָמַר רַבִּי אַבְהוּ אָמַר רַב הוֹנָא
 אָמַר רַב, אָסוּר לִי לְאַדָּם שִׁיעֲמוּד עַל שְׂדֵה
 חֻבִּירוֹ בְּשַׁעָה שְׁעוּמָדַת בְּקַמּוּתֵיהָ. אִינֵי, וְהָא
 אֲשַׁכְּחִינָהוּ רַבִּי אַבָּא לְתַלְמִידֵיהּ דְּרַב, אָמַר
 לְהוּ, מַאי אָמַר רַב בְּהֵנִי קָרְאִי, בְּרוּךְ אַתָּה
 בְּעִיר וּבְרוּךְ אַתָּה בְּשַׂדֵּה. בְּרוּךְ אַתָּה בְּבוּאָה
 וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצֹאתָהּ, וְאָמְרוּ לִיָּה, הֲכִי אָמַר
 רַב, בְּרוּךְ אַתָּה בְּעִיר, שְׂיֵהָא בֵּיתָהּ סָמוּךְ
 לְבֵית הַכְּנֻסֶת, בְּרוּךְ אַתָּה בְּשַׂדֵּה, שְׂיֵהוּ גְּכֻסִּיָּה
 קְרוּבִים לְעִיר. בְּרוּךְ אַתָּה בְּבוּאָה, שְׂלֹא
 תִמְצָא אֶשְׁתָּהּ סָפֵק גְּדָה בְּשַׁעַת בֵּיאָתָהּ מִן
 הַיָּדָה. בְּרוּךְ אַתָּה בְּצֹאתָהּ, שְׂיֵהוּ צְאָצְאֵי
 מְעִיָּה כְּמוּתָהּ, וְאָמַר לְהוּ, רַבִּי יוֹתָנִן לָא אָמַר

הָכִי, אָלֵא, בָּרוּךְ אַתָּה בְּעִיר, שְׁיֵהָא בַּיִת
הַכֹּסֵא סָמוּךְ לְשׁוֹלְחָנְךָ, אֲבָל בַּיִת הַכְּנֻסֹת,
לָא. וְרַבִּי יוֹחָנָן לְטַעְמִיָּה, דְּאָמַר שְׂכַר פְּסִיעוֹת
יֵשׁ. בָּרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה, שְׁיֵהוּ גְכֻסָּךְ מִשׁוֹלְשֵׁינָן,
שְׁלִישׁ בַּתְּבוּאָה, שְׁלִישׁ בְּזֵיתִים וְשְׁלִישׁ
בְּגִפְנִים. בָּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֲךָ וּבָרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתְךָ,
שְׁתֵּהָא יְצִיאָתְךָ מִן הָעוֹלָם כְּבִיאָתְךָ לְעוֹלָם,
מֵה בִיאָתְךָ לְעוֹלָם בְּלֹא חֶטָּא, אֲךָ יְצִיאָתְךָ
מִן הָעוֹלָם בְּלֹא חֶטָּא. לָא קִשְׂיָא. הָא, דְּמַהֲדֵר
לֵיה שׁוֹרָא וְרַתְקָא. הָא, דְּלֹא מַהֲדֵר לֵיה
שׁוֹרָא וְרַתְקָא. וְהִסִּיר יְיָ מִמֶּךָ כָּל חֲלִי, אָמַר
רַב, זֶה עֵינָן:

הרמב"ם הלכות דעות פ"ה דין י"א

דָּרַךְ בְּעַלְי דְעָה שְׁיִקְבַּע לוֹ אָדָם מְלֹאכָה הַמְּפָרְנֶסֶת
אוֹתוֹ תְּחִילָה, וְאַחַר כֵּךְ יִקְנֶה בֵּית-דִּירָה, וְאַחַר
כֵּךְ יֵשֵׁא אִשָּׁה, שְׁנֹאמַר, וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כָּרֶם
וְלֹא חָלְלוֹ; מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בַּיִת חֹדֶשׁ וְלֹא תָנְכוּ;
וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲרַשׁ אִשָּׁה וְלֹא לָקַחָהּ. אֲבָל הַטְּפָשִׁים
מִתְּחִילִים לֵישֵׂא אִשָּׁה, וְאַחַר כֵּךְ אִם תִּמְצָא יָדוֹ יִקְנֶה
בַּיִת, וְאַחַר כֵּךְ בְּסוּף יָמָיו יַחְזוֹר לְבַקֵּשׁ אֲמָנוּת, אוֹ
יִתְּפָרְנֶס מִן הַצְּדָקָה. וְכֵן הוּא אוֹמֵר בְּקַלְלוֹת, אִשָּׁה
תְּאָרַשׁ, בַּיִת תִּבְנֶה, כָּרֶם תִּטַּע. כְּלוּמַר: יְהִי מַעֲשֶׂיךָ

הפוכים, כְּדִי שְׁלֹא תִצְלִיחַ אֶת דְּרָכֶיהָ. וּבִפְרָכָה הוּא
 אֹמֵר, וַיְהִי דוֹד לְכֹל דְּרָכָיו מִשְׁכִּיל וַיִּי עָמוֹ. יב. וְאָסוּר
 לוֹ לְאָדָם לְהִפְקִיר, אוֹ לְהִקְדִּישׁ כָּל גִּכְסָיו וַיִּטְרִיחַ עַל
 הַבְּרִיּוֹת. וְלֹא יִמְכַר שָׂדֶה וַיִּקְנֶה בַּיִת, וְלֹא בַּיִת וַיִּקְנֶה
 מִטְּלָטְלִין, אוֹ יַעֲשֶׂה סְחוּרָה בְּדָמֵי בַּיִתוֹ. אֲבָל מוֹכֵר
 הוּא מִטְּלָטְלִין וְקוֹנֶה שָׂדֶה. כָּלְלוּ שֵׁל דְּבָר, יְשִׁים מְגַמְתוֹ
 לְהִצְלִיחַ גִּכְסָיו וְלְהַחֲלִיף הַפְּלָה בַּקָּיִים, וְלֹא תִהְיֶה כּוֹנֵתוֹ
 לְהַנּוֹת מְעַט לְפִי שְׂעָה, אוֹ לִיהַנּוֹת מְעַט וַיִּפְסִיד הַרְבֵּה.
 יג. מִשָּׂאוֹ וּמִתְנוֹ שֵׁל פִּלְמִיד חֲכָם בְּאַמֶּת וּבְאַמוּנָה,
 אֹמֵר עַל לֹא-לֹא, וְעַל הֵן-הֵן. מְדַקְדֵּק עַל עֲצָמוֹ
 בְּחִשְׁבּוֹן, וְנוֹתֵן וּמִנִּית לְאַחֲרִים כְּשִׁיקַח מֵהֶם וְלֹא יִדְקֶדֶק
 עֲלֵיהֶם. וְנוֹתֵן דָּמֵי הַמִּקָּח לְאַלְתֵּר. וְאִינוֹ נַעֲשֶׂה לֹא
 עָרֵב וְלֹא קִבְּלָן, וְלֹא יָבֹא בְּהַרְשָׁאָה. אִינוֹ מְחַיֵּב עֲצָמוֹ
 בְּדַבְּרֵי מִקָּח וּמִמְכָּר בְּמִקּוֹם שֵׁל תִּיבָה אוֹתוֹ הַתּוֹרָה,
 כְּדִי שִׁיעֲמֵד בְּדַבְּרוֹ וְלֹא יִשְׁגָּהוּ. וְאִם נִתְחַיְּבוּ לוֹ אַחֲרִים
 בַּדִּין, מֵאַרְיֵךְ וּמוֹחֵל לָהֶם וּמִלְּוָה וְחוֹגֵן. וְלֹא יִרַד לְתוֹךְ
 אֲמָנוֹת חֲבִירוֹ, וְלֹא יִצַּר לְאָדָם לְעוֹלָם בְּחַיָּיו. כָּלְלוּ
 שֵׁל דְּבָר, יִהְיֶה מִן הַגְּרָדִפִּים וְלֹא מִן הַרוֹדִפִּים, מִן
 הַנְּעֻלְבִים וְלֹא מִן הָעוֹלְבִים. וְאָדָם שֹׁעוֹשֶׂה כָּל הַמַּעֲשִׂים
 הָאֵלֶּה וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, עָלְיוֹ הַפְּתוּב אֹמֵר, וַיֹּאמֶר לִי
 עֲבָדִי אֲתָה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֲתַפְּאֵר :

הרמב"ם הלכות בית הבחירה פרק א'

מִצּוֹת עֲשֵׂה לַעֲשׂוֹת בַּיִת לַיְי מוֹכֵן לְהִיּוֹת
 מִקְרִיבֵינָ בּוֹ הַקְּרָבָנוֹת, וְחוֹגְגֵינָ אֵלָיו
 שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, שְׁנֵאמַר, וְעָשׂוֹ לִי מִקְדָּשׁ.
 וְכָבֵד נִתְפָּרֵשׁ בַּתּוֹרָה מִשְׁכָּן שְׁעֵשָׂה מִשָּׂה
 רַבֵּינוּ וְהָיָה לְפִי שְׁעָה, שְׁנֵאמַר, כִּי לֹא
 בָאתֶם עַד עֲתָה וְגוֹמַר. ^ב כִּיִּן שְׁנִכְנְסוּ לְאָרֶץ
 הָעִמְקֵידוֹ הַמִּשְׁכָּן בְּגִלְגָּל אַרְבַּע עָשָׂרָה שָׁנָה
 שָׁכְבָּשׁוּ וְשִׁחֲלְקוּ, וּמִשָּׁם בָּאוּ לְשִׁילָה וּבְנוּ
 שָׁם בַּיִת לְשֵׁם אַבְנִים וּפָרְשׁוּ יְרֵיעוֹת הַמִּשְׁכָּן
 עָלָיו וְלֹא הִיָּתָה שָׁם תְּקֵרָה, וְשֹׁלֵשׁ מֵאוֹת
 שָׁשִׁים וְתֵשַׁע שָׁנָה עָמַד מִשְׁכָּן שִׁילָה, וְכִשְׁמַת
 עָלֵי חֲרָב, וּבָאוּ לְנוֹב וּבְנוּ שָׁם מִקְדָּשׁ, וְכִשְׁמַת
 שְׁמוֹאֵל חֲרָב, וּבָאוּ לְגִבְעוֹן וּבְנוּ שָׁם מִקְדָּשׁ,
 וּמִגִּבְעוֹן בָּאוּ לְבַיִת הָעוֹלָמִים וַיְמִי נוֹב
 וְגִבְעוֹן שְׁבַע וַחֲמֵשִׁים שָׁנָה. ^ג כִּיִּן שְׁנִכְנְנָה
 הַמִּקְדָּשׁ בִּירוּשָׁלַיִם נֶאֱסָרוּ כָּל הַמְּקוֹמוֹת כּוֹשִׁים
 לְבָנוֹת בָּהֶם בַּיִת לַיְי וְלִהְקָרִיב בָּהֶם קָרְבָּן,
 וְאִין שָׁם בַּיִת לְדוֹרֵי הַדּוֹרוֹת אֶלָּא בִירוּשָׁלַיִם
 בְּלִבָּד וּבְהַר הַמּוֹרֶשֶׁה שְׁבָה נֶאֱמַר, וַיֹּאמֶר
 דָּוִד זֶה הוּא בַיִת יְיָ הָאֵלֵהִים, וְזֶה מִזְבֵּחַ
 לְעֹלָה לְיִשְׂרָאֵל. וַאֲמַר, זֹאת מְנוּחָתִי עַד־
 עַד. ^ד בְּנִין שְׁבָנָה שְׁלֵמָה כָּבֵד מִפָּרֵשׁ בְּמִלְכִים,

וכן בגין העתיד להבנות, אף על פי שהוא
 כתוב ביחזקאל — אינו מפרש ומבואר, ואנשי
 בית שני, כשבנו בימי עזרא, בנוהו כבגין
 שלמה ומצין דברים המפרשים ביחזקאל.
 ואלו הם הדברים שהם עקר בגין הבית,
 עושין בו קדש, וקדש הקדשים, ויהיה לפני
 הקדש מקום אחד והוא הנקרא אולם,
 ושלשתם נקראין היכל. ועושין מחיצה
 אחרת סביב להיכל רחוקה ממנו כעין קלעי
 החצר שהיו במדבר. וכל המוקף במחיצה
 זו שהוא כעין חצר אהל מועד, הוא הנקרא
 עזרה, והכל נקרא מקדש. ועושין במקדש
 כלים, מזבח לעולה ולשאר הקרבנות,
 וכבש שעולים בו למזבח, ומקומו לפני
 האולם משוף לדרום; וכיור וכנו לקדש
 ממנו הפהגים ידיהם ורגליהם לעבודה,
 ומקומו בין האולם ולמזבח משוף לדרום
 שהוא שמאל הנכנס למקדש; ומזבח לקטרת
 ומנורה ושלחן, ושלשתם בתוף הקדש
 לפני קדש הקדשים: המנורה בדרום
 משמאל הנכנס, ושלחן מימין שעליו לחם
 הפנים, ושניהם בצד קדש הקדשים מבחוץ,
 ומזבח הקטרת משוף מבין שניהם לחוץ.

וְעוֹשֵׂי בְּתוֹךְ הָעֲזָרָה גְּבוּלֵיךְ, עַד כָּאֵן לְיִשְׂרָאֵל
 עַד כָּאֵן לְכֹהֲנִים. וּבֹנִים בָּהּ בְּתִים לְשָׂאֵר
 צָרְכֵי הַמִּקְדָּשׁ, כָּל בַּיִת מֵהֶם נִקְרָא לְשֹׁכָה.
 " כְּשֶׁבֹנֵין הַהֵיכָל וְהָעֲזָרָה בֹּנֵין בְּאַבְנִים
 גְּדוֹלוֹת; וְאִם לֹא מָצְאוּ אֲבָנִים, בֹּנֵין
 בְּלִבְנִים. וְאִין מִפְּצָלִין אֶת אֲבָנֵי הַבְּנֵין בְּהַר
 הַבַּיִת, אֲלֹא מִפְּצָלִין אוֹתָן וּמְסַתְּתִין אוֹתָן
 מִבַּחוּץ וְאִסֵּר כֶּה מִכְּנִיסִין אוֹתָן לַבְּנֵין.
 שֶׁנֶּאֱמַר, אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת אֲבָנִים יְקָרוֹת לְיִסֵּד
 הַבַּיִת אֲבָנֵי גֹזִית. וְאוֹמֵר, וּמִקְבֹּת וְהַגְּרִזִּין
 כָּל כְּלֵי בְרוֹזֵל לֹא נִשְׁמַע בַּבַּיִת בְּהַבְּנָתוֹ.
 " וְאִין בֹּנֵין בּוֹ עֵץ בּוֹלֵט כְּלָל, אֲלֹא אוֹ
 בְּאַבְנִים אוֹ בְּלִבְנִים וְסִיד. אִין עוֹשֵׂי אֲכִסְדְּרוֹת
 שֶׁל עֵץ בְּכָל הָעֲזָרָה, אֲלֹא שֶׁל אֲבָנִים אוֹ
 לִבְנִים: " וּמִרְצָפִין אֶת כָּל הָעֲזָרָה בְּאַבְנִים
 יְקָרוֹת, וְאִם נִשְׁקְרָה אֶבֶן, אֵף עַל פִּי שֶׁהִיא
 עוֹמֶדֶת בְּמִקְוָמָה, הוֹאִיל וְנִתְקַלְקְלָה פְּסוּלָה.
 וְאִסֵּר לָכֵהן הָעוֹבֵד לְעֵמֹד עָלֶיהָ בְּשַׁעַת
 הָעֲבוּדָה עַד שֶׁתִּקְבַּע בְּאֶרֶץ. " וּמִצָּוָה מִן
 הַמּוֹבְחָר לְחֹזֵק אֶת הַבְּנֵין וּלְהַגְבִּיהוּ כְּפִי לַחַ
 הַצְּבוּר, שֶׁנֶּאֱמַר, לָרוּמָם אֶת בַּיִת אֵל הַיְנוּ.
 וּמִפְּאָרְיִן אוֹתוֹ וּמִיִּפְיִן כְּפִי כוֹחָם. אִם יְכוּלִין
 לָטוֹם אוֹתוֹ בְּזָהָב וּלְהַגְדִּיל בְּמַעֲשָׂיו, הֲרֵי

זו מצוה: יב אין בונים את המקדש בליקה,
 שנאמר, וביום הקים את המשכן. ביום מקימין.
 לא בליקה. ועוסקין בבנין מעלות השחר עד
 צאת הכוכבים. והכל חיבין לבנות ולסעד
 בעצמם ובממונם אנשים ונשים כמקדש
 המדבר. ואין מבטלין תיבוקות של בית רבן
 לבנין. ואין בנין בית המקדש דוחה יום טוב:
 "המזבח אין עושין אותו אלא בנין אבנים
 גזית, וזה שנאמר בתורה, מזבח אדמה תעשה
 לי. שיהיה מחובר באדמה, שלא יבנוהו לא
 על גבי כפין ולא על גבי מחלת. וזה שנאמר,
 ואם מזבח אבנים, מפני השמועה למדו שאינו
 רשות, אלא חובה: יכ כל אבן שנפגמה כדי
 שתחגור בה הצפורן כסכין של שחיטה, הרי
 זו פסולה לכבש ולמזבח שנאמר, אבנים
 שלמות תבנה את מזבח יי. ומהיכן היו מביאין
 אבני מזבח, מן בתולת הקרקע. חופרין עד
 שמגיעין למקום הנכר שאינו מקום עבודה
 ובנין, ומוציאין ממנו האבנים, או מן הים
 הגדול ובונים מהן. וכן אבני היכל והעזרות
 שלמות היו: טו אבני היכל ועזרות שנפגמו
 או שנפגמו, פסולין ואין להן פדיון אלא
 בגנזים. כלי אבן שנגע בה הברזל, אף על פי

שלא נפגמה, פסולה לבנין המזבח ובנין הכבש, שנאמר, כי חרבה הנפת עליה ותחללה. והבונה אבן שנגע בה ברזל במזבח או בכבש לוקה, שנאמר, לא תבנה אתהן גזית; והבונה אבן פגום, עובר בעשה: **י** אבן שפגמה או שנגע בה ברזל אחר שבבנית במזבח או בכבש, אותה האבן פסולה והשאר כשרות. ומלבנין את המזבח פעמים בשנה, בפסח ובחג. וכשמלבנין אותו מלבנין במפה, אבל לא בכפיים של ברזל, שמא יגע באבן ויפסול: **י** אין עושין מדרגות למזבח, שנאמר, ולא תעלה במעלות על מזבחי, אלא בוגין כמו תל בדרומו של מזבח, ומתמצט ויורד מראש המזבח עד הארץ והוא הנקרא כבש; והעולה במעלות על המזבח, לוקה. וכן הנותץ אבן אחת מן המזבח, או מכל ההיכל או מבין האולם ולמזבח, דרך השחטה, לוקה, שנאמר, ונתצתם את מזבחתם וגו', לא תעשון כן לי: **א**ל היכם: **י** המנורה וכליה, והשולחן וכליו, ומזבח הקטרת וכל כלי שרת, אין עושין אותם אלא מן המתכת בלבד; ואם עשאוהו של עץ או עצם או אבן או של זכוכית, פסולין: **י** היו הקהל עניים, עושין

אותם אפלו של בדיל ; ואם העשירו, עושין
 אותם של זהב. אפלו המזרקות והשפודין
 והמגרפות של מזבח העולה והמדות, אם יש
 כח בצבור, עושין אותם של זהב, אפלו שערי
 העזרה מצפין אותם זהב אם מצאה ידם :
 אין עושין כל הכלים מתחלתם אלא לשם
 הקדש ; ואם נעשו מתחלתם להדיוט, אין
 עושין אותם לגבוה. וכלי גבוה עד שלא
 נשתמש בהם גבוה, רשאי להשתמש בהם
 הדיוט ; ומשנשתמש בהם גבוה, אסורין
 להדיוט. אבנים וקורות שחצבן מתחלה לבית
 הקנסת, אין בונין אותן להר הבית :

אחר כך יאמרו בקשה זו

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו,
 אלהי אברהם ואלהי יצחק ואלהי יעקב,
 אל רחום וחנון אב הרחמים, שיהא חשוב
 ומרוצה לפניך הלמוד שלמדנו בתורתך
 הקדושה פריח נוחות. וברב רחמיה המרובים
 תרחם על בעל הבית (פב"פ) הנה, אשר בתחלת
 בואו לשכון בבית הנה, אותה נפשו ויעש
 תחלה וראש, חנוכת הבית הנה בדברי תורתך
 הקדושה, ליסד את הבית ולסנכו בדברי

תורה. ובכן בזכות תורתך הקדושה תברך
 את בעל הבית הזה אשר השתדל בלמוד
 זה. לו ולכל בני ביתו ברכות לעד. ויהיה
 להם הבית הזה מוצלח ומברך בכל מכל כל.
 וישמע בבית זה קול ששון ושמחה, השקט
 ובטח, ששון ושמחה ימצא בה, ונסו יגון
 ואנחה. אנא בלח רב רחמיה יהיה עליהם סתרה
 צנה וסותרה. ותבטל מעלינו כל גזרות קשות
 ורעות (ויכוין בשם קרע שטן) ובהורמנא דמלכא
 עלאה, מני שים טעם להרחיק מן הבית הזה
 כל מזיק וכל פחד וכל בהלה, בלם שמות
 הקדושים היוצאים מפסוקים לא יתיצב איש
 בפניכם, פחדכם ומוראכם יתן יי אל היכם
 על פני כל הארץ אשר תדרכו בה כאשר
 דבר לכם. וע"ב אתון אשר בפסוק זה, ישמרו
 ויצילו מכל רע לבעל הבית הזה ולכל בני
 ביתו, ויצליחם בכל מעשה ידיהם. ותצילם
 מכל רע, דלשנים ורעננים יהיו. רחום חנון
 שומר תומך מציל אשר פודה, ברב רחמיה
 תקבל תחנתנו ותענה עתירתנו, כי אתה
 שומע תפלת כל פה. עשה למצן שמך, עשה
 למצן ימינה, עשה למצן תורתך, עשה למצן

קדושתך. יהיו לרצון וגו'. ואומרים קדיש דרבנו

כשבא לקבוע מזוזה יברך

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְקַבֹּעַ מְזוּזָה:

יש נוהגים לברך שהחיינו, וטוב שיהיה לפניו פרי חדש ויכוין גם עליו ויש נוהגים ללבוש בגד חדש ויברך עליו שהחיינו ויכוין לפטור את הבית. ואח"כ יאמרו שירים אלה:

סימן אליהו חזק, להרב הגאון הרי"ח ז"ל

על בית זה ויושביהו. תהיה ברפת אליהו:

אֱלֹהֵינוּ בַּעַל הָאוֹת. מֶלֶאךָ יְיָ צְבָאוֹת. זָכָה וְעָשָׂה
נִפְלְאוֹת. אֲשֶׁר־י הַעֲיִן רָאָתָהּ: על בית

לְבַשׁ קִנְיָה בְּתוֹךְ עַמּוֹ. וְהָיָה יְיָ עַמּוֹ. זָכָה וְלָקַח לְעַצְמוֹ.
נֶפֶשׁ נָדָב וְאָבִיהוּא: על בית

יָדָיו רַב לֹו בְּקִנְיָתוֹ. נָתַן לֹו הָאֵל בְּרִיתוֹ. הַחַיִּים
וְשָׁלוֹם אִתּוֹ. רוּחַ יְיָ תִנְחָהּ: על בית

הוּא בְּאַרְבַּע עֶפְיִפְתּוֹ. וּבְשָׁמַי מְרוֹמִים בְּיָתוֹ. אֲשֶׁר־י אִישׁ
יִזְכֶּה לְרֵאוֹתוֹ. וְיִלְמֹד תּוֹרָה מִפִּיהוּ: על בית

וְאֲשֶׁר־י נֹתֵן לֹו שָׁלוֹם. וְהוּא מִחֲזִיר לֹו שָׁלוֹם. הַלְוָאִי
נִרְאֶהוּ בְּחֵלּוֹם. וְנִשְׁבַּע מֵאוֹר פְּגִייהוּ: על בית

חַי וְקַיִם בְּעֵז וְאֵל. יִמְלִיץ טוֹב בְּעַד יִשְׂרָאֵל. וְחַיִּשׁ יָבֵא
עִם הַגּוֹאֵל. נְאוּז עַל הָרִים רַגְלֵהוּ: על בית

זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ. הוּא יִכְתֹּב זְכוּתֵינוּ. בְּמוֹצָאֵי שְׁבֻתָנוּ.
בְּעֵץ הַחַיִּים יוֹשֵׁב הוּא: על בית

קוֹל אֱלֹהֵינוּ יִשְׁמִיעַ. שָׁלוֹם וְיִשׁוּעָה יִזְרִיעַ. כִּי עַתָּה הַזְמִיר
הַגִּיעַ. נְחָה רוּחַ אֱלֹהֵינוּ: על בית

סימן אברהם

אך טוב לישראל. בנין הבית הר בית אל. צחרי בלותו
 הרעני אותו עת כאל. נסתור מחמתו שפך חמתו
 כח ואל. וירא מנחתו כי שם ביתו מקדש אל:
 בשבתי בביתי. ובדרך לכתתי יום וליל. בשכבי ובקומי.
 לא אטן דומי אמלל. לאל עונה אותי ביום
 צרתי. אהלל. יהיה בית תפארתתי נצב לקראתי
 מחולל:

רנגו צדיקים. בשיר חנכת הבית. בהיר בשחקים. חכמת
 מלאכת הבית. מדבש מתוקים. ציור כיור הבית.
 מעפר ול הקים. עלה ארוכת הבית:

הוד והדר גוהו. נשא ורם הוא. הן צבי על יד שר
 וטפסר הוא. אליהו התשבי כל עם מקצה לחזק
 בידק הבית. הנהו מעשהו תפארת אדם שבת
 בית:

מה טובו ויפיו מאיר צורת הבית. כמלך במסבו הדור
 וצווי כליל הבית. גאון וצבי עדין השוכן בתוך
 הבית. קרית מועדנו חזק משמרת הבית:

